

महाराष्ट्र विधानपरिषद

दुसरे अधिवेशन, २०१९

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक २७ जून, २०१९ / आषाढ ६, १९४१ (शके)

- (१) उच्च व तंत्र शिक्षण, मराठी भाषा, सांस्कृतिक कार्य, संसदीय कार्य, अल्पसंख्यांक विकास व वक्फ मंत्री
- (२) पर्यावरण मंत्री
- (३) पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री
- (४) अन्न व औषध प्रशासन मंत्री
- (५) अन्न व नागरी पुरवठा, ग्राहक संरक्षण मंत्री
- (६) शालेय शिक्षण, क्रीडा व युवक कल्याण मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ७९

खाजगी माध्यमिक शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सुधारीत आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत

(१) * ४७४१६ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातव्या वेतन आयोगामध्ये राज्यातील शासकीय तसेच जिल्हा परिषदेतील अधिकारी व कर्मचारी यांना दिनांक २ मार्च, २०१९ रोजी वित्त विभागाच्या शासन निर्णयान्वये सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना ही सुधारित सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना लागू केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सुधारित सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांना लागू करण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) राज्यातील मान्यताप्राप्त खाजगी अनुदानित शाळांमधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सदरची योजना लागू करण्यासाठीचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुस्लीम समाजाला आरक्षण देण्याबाबत

(२) * ४७७१८ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.किरण पावसकर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नावेंकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४०७६ ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात मुस्लीम समाजाला आरक्षण देण्याबाबतच्या अनेक वर्षांपासूनच्या मागणीच्या अनुषंगाने दिनांक ९ जुलै, २०१४ रोजी तत्कालीन शासनाने मुस्लीम समाजासाठी (विशेष मागास प्रवर्ग) नोकऱ्यांमध्ये व शैक्षणिकदृष्ट्या ५ टक्के आरक्षण देण्याबाबतचा निर्णय घेऊन आरक्षण लागू करण्याबाबतचा सामान्य प्रशासन विभागाचा अध्यादेश प्रस्थापित केला होता, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी मा.उच्च न्यायालयात दाखल झालेल्या याचिकेवर, मुस्लिमांना शासकीय नोकऱ्या व शैक्षणिक संस्थांमध्ये ५ टक्के आरक्षण देण्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने अनुकूलता दर्शवून शासनाने आदेश दिले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मुस्लीम समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी तसेच त्यांना शासकीय सेवा, शैक्षणिक सोयी सुविधा इत्यादींमध्ये आरक्षण देण्याच्या दिर्घकाळापासून प्रलंबित असलेल्या प्रश्नांवर निर्णय घेण्यात आला नाही तसेच, मा.उच्च न्यायालयाने अंतरिम आदेशाद्वारे मुस्लीम समाजासाठी खाजगी विनाअनुदानित संस्थांमधील प्रवेश व शासकीय सेवेतील भरतीसाठी दिलेल्या आरक्षणाला स्थगिती दिली आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, मुस्लीम समाजास आरक्षण जाहीर करावे या न्याय मागणीसाठी परभणी जिल्ह्यातील मुस्लीम व इतर समाज बांधवानीही त्यांना पाठबळ देत विविध मार्गाने आंदोलन करून सन २०१८ मध्ये शासनाचे लक्ष वेधले होते, तसेच लाड-पागे समितीच्या शिफारशीची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीकोनातून शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुस्लीम समाजास आरक्षण देण्याबाबत तसेच इतर मागण्या मान्य करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक १४/११/२०१४ रोजी या प्रकरणी अंतरिम निर्णय दिला आहे. सदर अंतरिम आदेशाद्वारे शासकीय व अनुदानित शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेशासाठी दिलेले आरक्षण अबाधित ठेवण्यात आलेले आहे. परंतु खाजगी विनाअनुदानित संस्थांमधील प्रवेश व शासकीय सेवेतील भरतीसाठी दिलेल्या आरक्षणाला स्थगिती दिली आहे. सदर अध्यादेशाचे दिनांक २३/१२/२०१४ पर्यंत कायद्यात रूपांतर न झाल्याने अध्यादेश व्यपगत झाला आहे. तथापि, दिनांक ०९/०७/२०१४ ते दिनांक २३/१२/२०१४ या काळातील शासकीय तसेच अनुदानित शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेश अबाधित ठेवण्यात आलेले आहेत. तसेच दिनांक ०९/०७/२०१४ ते दिनांक

१४/११/२०१४ या दरम्यानच्या काळातील शासकीय सेवेत झालेल्या नियुक्त्या अबाधित राहणार आहेत. सध्या सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) परभणी जिल्हातील मुस्लीम व इतर समाज बांधवांनी आरक्षण जाहीर करण्यासाठी आंदोलन केले हे खरे आहे. तसेच लाड पागे समितीच्या शिफारशी शासनाच्या विचाराधीन आहेत.

(५) सद्यःस्थितीत मुस्लीम आरक्षण प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे व त्यावरील अभिप्राय इतर दोन मागण्या खालीलप्रमाणे आहेत :-

१) परभणी जिल्हा अल्पसंख्याक जिल्हा असून मौलाना आझाद महामंडळास शासनाने निधी उपलब्ध करून द्यावा. मौलाना आझाद आर्थिक विकास महामंडळाला संपूर्ण राज्यासाठी भागभांडवल म्हणून शासनामार्फत सन २०१७-१८ मध्ये रुपये २५ कोटी व सन २०१८-१९ मध्ये रुपये २५ कोटी निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे.

२) प्रस्तावित अल्पसंख्याक संरक्षण कायदा लवकरात लवकर लागू करावा. अस्तित्वात असलेले प्रचलित कायदे हे पुरेसे असल्याने या स्वरूपाचा कायदा करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासनाच्या आदेशाचे उल्लंघन करणाऱ्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील शिक्षणाधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत

(३) * ४७५०२ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय उर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात माहे मे, २०१२ मध्ये पटपडताळणी मोहिम राबविण्यात आली असून ही मोहिम संपल्यानंतर अतिरिक्त ठरलेल्या शिक्षकांचे समायोजन होईपर्यंत अनुदानित शाळांमध्ये शिक्षकांची नवीन नियुक्ती करू नये असे शासन आदेश असताना अनेक प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमध्ये ४०११ नवीन शिक्षकांच्या नियुक्त्या करण्यात आल्या, या नियुक्त्यांना अनियमित मान्यता देण्यात आल्या, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, अनियमित मान्यतेची चौकशी करून त्या रद्द करण्याचे आदेश शासनाने राज्याच्या शिक्षण आयुक्त व शिक्षण संचालकांना माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये दिले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, दिलेल्या आदेशानुसार केवळ राज्यातील अनियमित मान्यतेची चौकशी पूर्ण करण्यात आली व या चौकशीमध्ये एकूण ४६ प्राथमिक, माध्यमिक शिक्षणाधिकारी दोषी असल्याचे आढळले असून त्यांच्याविरुद्ध कारवाई न करता शिक्षण आयुक्तांनी १३ प्राथमिक शिक्षणाधिकाऱ्यांविरुद्ध आणि ३३ माध्यमिक शिक्षणाधिकाऱ्यांविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर केला, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर प्रस्तावाबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) व (२) हे खरे आहे.

- (३) हे अंशतः खरे आहे.
- (४) कार्यवाही सुरु आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज, नागपूर विद्यापीठांतर्गत
प्राध्यापकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(४) * ४७४१० प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.निलय नाईक, श्री.रामदास आंबटकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४१४७ ला दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठांतर्गत पदव्युत्तर विभागामध्ये नियमित शिक्षकांच्या नियुक्त्या कंत्राटी शिक्षक नेमणूक करण्याचा अध्यादेश काढण्यात आल्याचे दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून नागपूर विद्यापीठात शिक्षकांच्या मंजूर पदाच्या निम्म्याहून अधिक जागा रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पदव्युत्तर विभागातील १६७ रिक्त पदाच्या भरतीचा प्रस्ताव विद्यापीठाने शासनाकडे दिनांक ७ डिसेंबर, २०१८ रोजी सादर केला असून नागपूर विद्यापीठांतर्गत १४४ प्राध्यापकांची पदे रिक्त असल्याचे दिनांक २ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून विद्यापीठामध्ये ३६ विभागास ३३४ पदाची मंजूरी असताना फक्त १८५ प्राध्यापक कार्यरत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज, विद्यापीठ अधिनस्त एल.आय.टी. अंतर्गत ३४ प्राध्यापकांच्या रिक्त पदांना मंजूरी देण्याचे मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचे आदेश नागपूर खंडपीठाने दिले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रिक्त पदाच्या प्रस्तावास मान्यता देवून प्राध्यापकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

विद्यापीठाने त्यांच्या स्तरावर पदव्युत्तर विभागात कंत्राटी तत्वावर पदभरतीबाबत दिनांक १६/०१/२०१९ अन्वये निर्देश निर्गमित केले आहेत. विद्यापीठासाठी मंजूर असलेल्या ३३२ शिक्षकीय पदांपैकी १७० पदे भरलेली असून १६२ पदे रिक्त आहेत.

(२) हे खरे नाही.

विद्यापीठाने दिनांक १७/१२/२०१८ अन्वये सादर केलेला प्रस्ताव पदभरतीचा नसून आकृतिबंधाबाबतचा आहे. दिनांक ०२/०४/२०१९ रोजी विद्यापीठामध्ये कार्यरत पदे १७० आहेत.

(३) व (४) मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने जनहित याचिका क्र. ४३/२०१८ मध्ये दिनांक २९/०८/२०१८ रोजी दिलेल्या निर्णयानुसार शासन निर्णय दिनांक १६/११/२०१८ अन्वये एल.आय.टी. साठी १७ शिक्षकीय पदे भरण्यास मंजूरी देण्यात आलेली आहे. तसेच राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठामधील रिक्त असलेली शिक्षकीय पदे भरण्यास मान्यता देण्याची कार्यवाही शासनस्तरावर विचाराधीन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेतील शिक्षक कर्मचाऱ्यांना अंशदायी निवृत्तीवेतन योजनेनुसार पावत्या देण्याबाबत

(५) * ४६६५९ श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४६०२ ला दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेतील कर्मचाऱ्यांना अंशदायी निवृत्तीवेतन योजनेनुसार पावत्या देण्यासाठी क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना कार्यवाही करण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त सूचनेनुसार करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे, तसेच कर्मचाऱ्यांना पावत्या केव्हापर्यंत उपलब्ध करून देण्यात येतील,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) क्षेत्रियस्तरावर कार्यवाही चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

शालार्थ प्रणालीत शिक्षकांचे नाव समाविष्ट करण्याचा प्रस्ताव प्रलंबित असल्याबाबत

(६) * ४७७२७ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालार्थ प्रणालीमध्ये नविन शिक्षकांचे नाव समाविष्ट करूनही मागील दोन-तीन वर्षांपासून वेतन प्रलंबित असल्याचे दिनांक २२ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच राज्यातील मान्यता प्राप्त शिक्षकांचे शालार्थ प्रणालीत नाव समाविष्ट करण्याचे प्रस्ताव शिक्षण आयुक्त, शिक्षण संचालक व शिक्षण उपसंचालक यांच्या कार्यालयात प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शिक्षण आयुक्त व शिक्षण संचालक यांच्याकडून अनेकवेळा तारखा देऊनही कोणतीही कार्यवाही न झाल्यामुळे अनेक शिक्षक वेतनास पात्र असून देखील वेतनापासून वंचित राहिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, मागील चार-पाच वर्षांपासून नियुक्त केलेले माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षक वैयक्तिक मान्यता मिळूनही शालार्थ प्रणालीमध्ये नाव समाविष्ट न झाल्यामुळे विनावेतन काम करीत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सर्व शिक्षकांचे शालार्थ प्रणालीमध्ये नाव समाविष्ट करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) हे खरे नाही.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) व (४) शालार्थ क्रमांक मिळविण्यास पात्र शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच शालार्थ क्रमांक मिळूनही ऑनलाईन वेतन न मिळालेले शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे थकीत व नियमित वेतन ऑफलाईन पध्दतीने अदा करण्यास दिनांक १८/०५/२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिलेली आहे.

(५) शालार्थ प्रणालीत नाव समाविष्ट करण्याच्या अनुषंगाने शासन निर्णय दिनांक २०/०३/२०१९ अन्वये संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक तसेच विभागीय अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभागीय शिक्षण मंडळ यांना अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उल्हास नदीतील जलपर्णी काढून नागरिकांना शुध्द
पाणीपुरवठा करण्याबाबत**

(७) * ४६५४५ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.किरण पावसकर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.अनिकेत तटकरे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उल्हास नदीला (जि.ठाणे) पडलेल्या जलपर्णीच्या विळख्यामुळे उल्हास नदीमधून पाणीपुरवठा होणाऱ्या महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, स्टेटम प्राधिकरण, उल्हासनगर महानगरपालिका आणि कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका, सॅच्युरी रेयॉन येथील नागरिकांना पिवळसर, अशुध्द पाणी प्यावे लागत असल्याचे आयुक्त अच्युत हंगे यांच्या माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जलपर्णीमुळे नदीचे प्रदूषण होत असून पाणी पातळीही घटत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नदीतील जलपर्णी काढून नदी स्वच्छ करून नागरिकांना शुध्द पाण्याचा पुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) उल्हासनगर शहरातील कॅम्प क्र. १, २ व ३ या भागाकरीता पाणीपुरवठा करणाऱ्या महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या शहाड उद्भव विहिरीजवळील उल्हास नदी पात्रातील जलपर्णी व इतर वनस्पती काढण्यात येऊन नदीपात्र स्वच्छ करण्यात आले आहे. तसेच सदरहू पाणी पिण्यास योग्य असल्याचा अहवाल जिल्हा आरोग्य प्रयोगशाळा, ठाणे यांचा अहवाल उपअभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, शहाड पाणीपुरवठा केंद्र, उपविभाग, शहाड यांचेकडून उल्हासनगर महानगरपालिकेस प्राप्त झाला आहे.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत दिनांक ३०/०४/२०१९ रोजी केलेल्या पाहणीच्या अनुषंगाने अंबरनाथ नगरपरिषद, कुळगाव-बदलापूर नगरपरिषद आणि उल्हासनगर महानगरपालिका यांना जल कायदा १९७४ अन्वये प्रस्तावित आदेश दिलेले आहेत. तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे व गटविकास अधिकारी, म्हारळ गांव, ता.कल्याण, जि.ठाणे यांना दिनांक २५/०२/२०१९ रोजी प्रस्तावित निर्देश देण्यात आले आहेत.

कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेमार्फत उल्हास मोहने बंधारा येथून कुजलेल्या जलपर्णी पाण्याला वास येत असल्याच्या तक्रारी प्राप्त होत असल्याने दिनांक ०६/०६/२०१९ पासून मनुष्यबळाच्या सहाय्याने व दिनांक २/०५/२०१९ पासून यंत्रसामुग्रीच्या सहाय्याने जलपर्णी काढण्याचे काम सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रसायनी (ता.पनवेल, जि.रायगड) येथील हिंदुस्थान ऑर्गनिक केमिकल कंपनीमध्ये वायुगळती झाल्याबाबत

(८) * ४७६६३ श्री.बाळाराम पाटील, श्री.जयंत पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे :

सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रसायनी (ता.पनवेल, जि.रायगड) येथील पाताळगंगामध्ये असलेल्या हिंदुस्थान ऑर्गनिक केमिकल कंपनीत इंधन निर्मिती करण्याचे काम सुरु असून दिनांक १२ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास भारत पेट्रोलिअम कॉर्पोरेशन लिमिटेड व हिंदुस्थान ऑर्गनिक केमिकल या दोन्ही कंपनीत विषारी वायु गळती झाल्याने सुमारे पाच किलो मीटरच्या परिसरात प्रचंड दुर्गंधी पसरली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर वायु गळतीमुळे परिसरातील सुमारे ४८ माकडे, २८ वानरे, १५ कबुतरे व १०० हून अधिक पक्ष्यांचा मृत्यू झाला असून २० गावांतील ग्रामस्थांनी भितीने रात्र जागून काढली, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर प्रकरण लपवण्यासाठी कंपनीच्या व्यवस्थापनाने वन विभागाच्या अधिकाऱ्यांना कोणतीही सूचना न देता आवारातच खड्डा खोदून मृत पशु-पक्ष्यांची विल्हेवाट लावण्याचा प्रयत्न केल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर वन विभागाने चौकशी करून अधिक माहितीसाठी माकडांचा व कबुतरांचा विशेष फॉरेन्सिक लॅबकडे पाठविला होता, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदरहू फॉरेन्सिक लॅबकडून वन विभागास प्राप्त झालेल्या अहवालात उक्त प्राण्यांच्या व पक्ष्यांच्या मृत्यूला वायू गळती जबाबदार असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले असल्याने हिंदुस्थान ऑर्गनिक केमिकल व भारत पेट्रोलिअम कॉर्पोरेशन लिमिटेड कंपनीवर कारवाई करण्याची मागणी प्राणी मित्रांनी वन विभागाकडे केले असतानाही वन विभागाने याप्रकरणी संबंधित कंपनी विरोधात कोणतीही कारवाई केली नाही, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार संबंधित कंपनी व दोषी अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) व (२) हे खरे आहे.

पशुवैद्यकीय अधिकारी, पनवेल व उपवनसंरक्षक अलिबाग यांच्या अहवालानुसार मौजे पोसरी येथील हिंदुस्थान ऑर्गनिक केमिकल कंपनीत अचानक वायू गळती होवून त्यामध्ये ३१ माकडे व १४ कबुतरे मृत्यू झाली आहेत.

(३) होय.

दिनांक १७/१२/२०१८ रोजी सदरचे अवशेष संचालक, न्याय सहाय्यक वैज्ञानिक प्रयोग शाळा यशवंत नगर, कलीना, सांताक्रुझ, मुंबई येथे सादर करण्यात आले आहे.

(४) व (५) अंशतः खरे आहे.

या वन्यप्राण्यांच्या मृत्यूचे नेमके कारण फॉरेन्सिक लॅब व पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी दिलेले नाही. मात्र एच.ओ.सी.एल. कंपनीचे अधिकाऱ्यांनी वायू गळतीमुळे माकडे/कबुतरे मृत्यू पावल्याचे नमूद केले आहे.

सदर घटनेबाबत वन विभागाने भारतीय वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम १९७२ कलम ९,३९,५२, व ५८ नुसार प्रथम रिपोर्ट क्र.१/१८-१९ दिनांक १५/१२/२०१८ अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. तसेच औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालयामार्फत भोगवटादाराविरुद्ध खटला न्यायालयात दाखल करण्यात आला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विविध गावातील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत

(९) * ४६७४७ श्री.नरेंद्र दराडे : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ३५८ पैकी १७८ तालुक्यांमध्ये ५६१४ गावांमध्ये माहे मार्च, २०१९ च्या अखेरीस पाण्याची टंचाई निर्माण झाली असून गावातील भूजल पातळीत १ ते २ मीटरने घट झाल्याने पाण्याचे स्त्रोत आटत असल्याचे भूजल सर्वेक्षण व विकास (जीएसडीए) यंत्रणेच्या अहवालानुसार निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर गावातील पाण्याची टंचाई निवारण्यासाठी कृती आराखडा तयार करून त्याची अंमलबजावणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) अंशतः खरे आहे.

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुणे यांच्यामार्फत राज्यात निश्चित करण्यात आलेल्या निरीक्षण विहिरींची भूजल पातळी माहे मार्च, २०१९ अखेर घेण्यात आलेली आहे.

मागील पाच वर्षांच्या सरासरीशी माहे मार्च, २०१९ मधील निरीक्षण विहिरींच्या भूजल पातळीची तुलना केली असता, ६८१ निरीक्षण विहिरींमध्ये भूजल पातळीत १ ते २ मीटरने घट झाल्याचे आढळून येते.

तसेच सदर निरीक्षण विहिरींच्या प्रभाव क्षेत्रामध्ये १७५ तालुक्यातील ५६४० गावांच्या समावेशाची संभाव्यता आहे.

- (२) ग्रामीण भागातील पिण्याच्या पाण्याची टंचाई निवारणार्थ सर्व जिल्ह्यांचे टंचाई कृती आराखडे तयार करण्यात आले असून त्यानुसार पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी विविध उपाययोजना घेण्यात आल्या आहेत.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**करमाळा (जि.सोलापूर) तालुक्यातील पाणीपुरवठा
योजना बंद असल्याबाबत**

(१०) * ४६८०७ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) करमाळा (जि.सोलापूर) तालुक्यात सध्या तीव्र पाणीटंचाई असल्याने काही गावात टॅकरने पाणीपुरवठा सुरु असून तालुक्यातील गावांना पाणीपुरवठा करण्यासाठी ४ प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना बोरगांव व ९ गांवे, जेऊर व २९ गांवे, कोर्टी व १२ गांवे कोळगाव ४ गांवे येथे सुरु आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त योजनांना येणारे वीज देयक व ते भरण्यास नागरिकांची नकारात्मकता यामुळे योजना मागील काही दिवसांपासून बंद असल्याचे दिनांक ११ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कोटयवधी रुपये खर्च करून सुरु केलेल्या योजना निरर्थक ठरत असल्याने योजना नियोजन व दुरुस्तीअभावी बंद करण्यात आल्या असून फक्त कोर्टी पाणीपुरवठा योजना सध्या सुरु करण्यात आली असून उर्वरित योजनांवर अवलंबून असलेल्या नागरिकांना पाण्यासाठी भटकती करावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पाणीपुरवठा योजना पुर्वत सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) हे खरे नाही.

जेऊर व २९ गावे प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना व कोर्टी व १२ गावे प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना दुरुस्ती करून कार्यान्वित करण्यात आल्या आहेत. बोरगाव व ९ गांव योजनेचा उद्भव मांगी तलावातील पाणी संपल्याने योजना कार्यान्वित करता आली नाही. कोळगांव प्रादेशिक योजनेचा उद्भव सिना-कोळेगांव मध्यम प्रकल्प कोरडा असल्याने पाणीपुरवठा बंद आहे.

सद्यःस्थितीत गावांना आवश्यकतेनुसार विधन विहीर अधिग्रहित करून पाणीपुरवठा करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवी मुंबईतील तळोजा महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळातील कारखाने बंद करण्याबाबत

(११) * ४६५३९ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.किरण पावसकर, श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.विलास पोतनीस, श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५६७३ ला दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबईतील तळोजा महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळातील रासायनिक कारखान्यांमधून निघणाऱ्या केमिकलमिश्रित सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी ट्रिटमेंट प्लाण्ट उभारण्यात आला असून कारखान्यांद्वारा केमिकलमिश्रित सांडपाणी प्रक्रिया न करता कासाडी व घोट नद्यांमध्ये सोडले जात असल्यामुळे या परिसरात जल व वायु प्रदूषण वाढल्याने संबंधित कारखाने बंद करण्याचे आदेश राष्ट्रीय हरीत लवादाने प्रदूषण नियंत्रण मंडळाला माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ क्षेत्र राज्यात सर्वाधिक प्रदूषण करणारे क्षेत्र म्हणून मागील वर्षी राज्य पर्यावरण विभागाने जाहीर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यापूर्वी देखील अनेकवेळा उक्त कारखान्यांकडून होणाऱ्या जल व वायू प्रदूषणाबाबत तक्रारी होऊन सुध्दा केवळ दंडात्मक कारवाईव्यतिरिक्त कोणतीही कारवाई होत नसल्यामुळे कासाडी व घोट नदी व त्या परिसरातील प्रदूषणाचा प्रश्न गंभीर झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राष्ट्रीय हरीत लवादाने कारखाने बंद करण्याबाबत महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाला दिलेल्या आदेशाबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही.

(४) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून दिनांक ०२/०५/२०१९ च्या आदेशान्वये वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या नियंत्रणाखाली समिती गठीत केलेली आहे. समितीमार्फत मोठ्या कारखान्यांची पाहणी करण्यात येते त्यामध्ये दोषी कारखान्यांवर कारवाई करण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नगरपरिषदेच्या माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकांना वैद्यकीय प्रतिपूर्ती योजना लागू करण्याबाबत

(१२) * ४७६४७ श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.किशोर दराडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८८२४ ला दिनांक १६ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील इतर सर्व शाळांमधील माध्यमिक शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना वैद्यकीय प्रतिपूर्ती योजना लागू असून महानगरपालिका व नगरपालिका कार्यक्षेत्रामधील खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर

कर्मचारी यांची वैद्यकीय प्रतिपूर्ती योजना ही ३३ टक्के महानगरपालिका किंवा नगरपालिका व ६७ टक्के शालेय शिक्षण विभाग याप्रमाणे अदा केली जाते परंतु नगरपरिषदेच्या शाळांमधील शिक्षकांसाठी सदरहू योजना लागू नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वैद्यकीय देयक प्रतिपूर्ती योजनेच्या शासन परिपत्रकात नगरपरिषद माध्यमिक शिक्षक असा उल्लेख नसल्याने त्यांची वैद्यकीय प्रतिपूर्ती देयके नाकारली जातात तसेच महानगरपालिका किंवा नगरपालिका ही ३३ टक्के रक्कम देऊ न शकल्याने अनेक कर्मचाऱ्यांचे वैद्यकीय प्रतिपूर्तीची देयके प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वैद्यकीय प्रतिपूर्ती देयकांमधील होणारा भेदभाव दुर करून नगरपरिषद माध्यमिक शिक्षकांचा समावेश करून नव्याने परिपत्रक काढण्याबाबत तसेच सदर वैद्यकीय प्रतिपूर्तीची सर्व रक्कम शालेय शिक्षण विभागातून अदा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) व (२) अंशतः खरे आहे, शासन निर्णय दिनांक ४ जून, १९७३ अन्वये महानगरपालिका/नगरपालिका/नगरपरिषद शिक्षण मंडळाच्या अखत्यारितील प्राथमिक शाळांमधील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वेतन अनुदानाच्या सूत्रानुसार वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय केली जाते. सदर शासन निर्णयामध्ये महानगरपालिका/नगरपालिका/नगरपरिषदांच्या माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा समावेश नसल्याने त्यांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय केली जात नाही.

(३) व (४) महानगरपालिका/नगरपालिका/नगरपरिषद माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनस्तरावर प्राप्त झालेला असून त्यासंदर्भात वित्त विभागाचे अभिप्राय घेण्यात येत आहेत.

मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्याबाबत

(१३) * ४६५७२ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४०८६ ला दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मराठी भाषा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने सन २०१२ मध्ये जेष्ठ साहित्यिक प्रा.रंगनाथ पठारे यांच्या अध्यक्षतेखाली मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्याबाबत सखोल संशोधन व पुरावे एकत्रित करून अभिजात भाषा समिती स्थापन केली असून सदर समितीने सन २०१३ मध्ये आपला अहवाल राज्य शासनास सादर केला आहे, तसेच अहवालाचे स्वरूप काय आहे,

(२) असल्यास, मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्याबाबतचा प्रस्ताव राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे सुमारे दोन वर्षांपूर्वी सादर केला असून सदर प्रस्तावास केंद्र शासनाची मान्यता मिळाली आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर प्रस्तावास केंद्र शासनाची मान्यता मिळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) शासनाने प्रा.रंगनाथ पठारे यांच्या अध्यक्षतेखाली जानेवारी, २०१२ ला "अभिजात मराठी भाषा समिती" स्थापन केली होती. या समितीने प्राचीन शिलालेख, ताम्रपट, ग्रंथ इत्यादी दस्तऐवजांचा अभ्यास करून मराठी भाषा ही अभिजात भाषेचे विहित निकष पूर्ण करित असल्याबाबत पुराव्यासह अहवाल शासनास सादर केला आहे. या अनुषंगाने समितीचा मूळ अहवाल व त्याचा इंग्रजी अनुवाद केंद्र शासनास नोव्हेंबर, २०१३ रोजी सादर करून मराठी भाषेला अभिजात दर्जा देण्याबाबत केंद्र शासनास विनंती करण्यात आली. केंद्र शासनाने सदर अहवाल विचाराधीन असल्याचे कळविले आहे. या प्रकरणी अंतिम निर्णय घेण्याबाबत शासनाकडून सातत्याने पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात प्लास्टिक पिशव्यांच्या वापरावर बंदी असूनही
वापर होत असल्याबाबत**

(१४) * ४७३८७ श्री.हरिसिंग राठोड, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.जनार्दन चांदूरकर, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शासनाने सन २०१८ मध्ये प्लास्टिक बंदीचा निर्णय जाहीर केला असताना काही शहरात अजूनही प्लास्टिक पिशव्यांचा वापर विक्रेते आणि ग्राहकांकडून होत असल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संपूर्ण महाराष्ट्रात बंदी असलेल्या प्लास्टिकचा चोरटा व्यापार व वापर सुरु असल्यामुळे प्लास्टिक बंदी पूर्णपणे झाली नाही, तसेच मुंबईसह राज्यातील बहुतांश भागात गुजरात आणि दमण येथून प्लास्टिक पिशव्यांची आयात रोखण्यात शासनाला अपयश आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्लास्टिकवर कायमस्वरुपी बंदी घालण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच संपूर्ण महाराष्ट्रात बंदी घातलेला किती प्लास्टिक साठा जप्त करण्यात आला, किती आस्थापनांविरुद्ध व व्यक्तींविरुद्ध कारवाई करण्यात आली,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

प्लास्टिक बंदी असलेला माल हा दमन, गुजरात येथून मुंबई मध्ये आणला जात असल्यामुळे महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या अधिकाऱ्यांनी धडक मोहिम राबवून दमन, गुजरात येथून येणाऱ्या बंदी असलेल्या मालाचे ट्रक पकडले आहेत. सदर मालासाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे

संमतीपत्र तसेच ईपीआर असल्याचे आढळून आले नाही. सदर माल डिस्ट्रीब्युशनसाठी आला असून बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या मुंबई येथे जमा करण्यात आला. सदरील ट्रकवर कारवाई करण्याकरीता तक्रार पोलीस स्टेशनमध्ये दाखल केली आहे.

तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या पथकांनी संयुक्तपणे त्यांच्या कार्यक्षेत्रात असणारी दुकाने, हॉटेल्स, मिठाई व्यापारी, अलंकार/दाग-दागिने विक्रेते, भाजी विक्रेते, देवस्थान परिसरातील दुकानांची पाहणी करण्यात आली असून व बंदी असलेला माल जप्त करून त्यांच्यावर दंडात्मक कारवाई करण्यात आली.

(३) उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्लास्टिकवर कायमस्वरूपी बंदी घालण्याबाबत खालील कारवाई करण्यात येत आहे.

- महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या अधिकाऱ्यांनी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या प्रतिनिधींसमवेत प्लास्टिक बंदीच्या अनुषंगाने केलेल्या संयुक्त कारवाईमध्ये दिनांक ५ जून, २०१९ पर्यंत एकूण ६३६९ दुकानांवर/आस्थापनांवर कारवाई करण्यात आली असून एकूण रुपये ४,१२,२०,५८८/- एवढा दंड गोळा करण्यात आला आहे. या कारवाई दरम्यान जवळपास ८,३६,८७५ किलो ग्रॅम इतका प्लास्टिक साठा जप्त करण्यात आला.
- तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दोषी आढळलेल्या एकूण २७३ कारखान्यांना उत्पादन बंदचे आदेश बजावण्यात आले असून एकूण रुपये ४,२०,०००/- एवढा दंड वसूल करण्यात आला आहे. या कारवाई दरम्यान जवळपास २,४१,६७० किलो ग्रॅम इतका प्लास्टिक साठा जप्त करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात औद्योगिक क्षेत्रामध्ये वायू व जल प्रदूषण होत असल्याबाबत

(१५) * ४६६१८ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात औद्योगिक क्षेत्रामधील नद्या, नाले, खाड्यांमध्ये उद्योग धंद्याची रसायने सोडल्याने जल व वायू प्रदूषण होत असून रायगड, ठाणे, मुंबई व पालघर या औद्योगिक विकासाच्या टप्प्यावरील अग्रहिन जिल्ह्यांमध्ये जल प्रदूषण होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त जिल्ह्यांमधील सुमारे १० ते १५ बारमाही वाहणाऱ्या नद्या प्रदुषणाच्या विळख्यात असून याच शहरांमध्ये प्रदुषणाचे प्रमाणही वाढू लागले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रदूषण रोखण्यासाठी आवश्यक त्या उपाययोजनांवर लक्ष दिले जात नसल्यामुळे मानवी जीवनासाठी लागणारे पाणी आणि हवा हे दोन्ही महत्वाचे घटक प्रदूषित झाल्यामुळे याचा परिणाम मानवी जीवनावर होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून औद्योगिक क्षेत्रातील वायू व जल प्रदूषण रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) व (४) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत नियमितपणे औद्योगिक क्षेत्र परिसरातील पाणी व हवा गुणवत्तेची तपासणी करण्यात येते.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत दोषी आढळणाऱ्या कारखान्यांवर जल (प्रदूषण नियंत्रण व नियमन) कायदा, १९७४ व हवा (प्रदूषण नियंत्रण व नियमन) कायदा, १९८१ तसेच घातक घन कचरा व इतर कचरा अधिनियम, २०१६ अंतर्गत कारवाई करण्यात येते.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत कारखान्यांचे प्रदूषण निहाय वर्गीकरण करण्यात आले असून कारखान्यांना ऑनलाईन मॉनिटरिंग सिस्टीम लावणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तसेच अतिप्रदूषित १७ वर्गीकृत गटातील कारखान्यांना ऑनलाईन मॉनिटरिंग सिस्टीम लावणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत कोणत्याही कारखान्याला नदीमध्ये सांडपाणी सोडण्यास परवानगी देण्यात येत नाही.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून माहे एप्रिल, २०१८ ते मार्च, २०१९ मध्ये १३७ उद्योगांना उत्पादन बंदचे आदेश देण्यात आलेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील तात्पुरत्या स्वरूपातील शिक्षक व शिक्षकेतर
कर्मचाऱ्यांना सेवेत कायम करण्याबाबत**

(१६) * ४६५२३ श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.अनिल भोसले, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मोहनराव कदम, श्री.आनंदराव पाटील, आर्कि.अनंत गाडगीळ : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईत दिनांक २ मे, २०१२ नंतरच्या वाढीव पदे व रिक्त पदांवरील नियुक्त शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना कायम करण्याची शिफारस शिक्षण आयुक्तांनी शिक्षण सचिवांकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या शिफारशींवर निर्णय झाला नसतानाही मुंबईतील ३५० शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना शिक्षण निरीक्षक कार्यालयामार्फत सेवा समाप्तीच्या नोटीसा दिनांक ३० मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास पाठविण्यात आल्या, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर शिक्षकांबाबत एका सामाजिक संस्थेने शिक्षण आयुक्तांकडे शिक्षकांच्या नियुक्त्या शासन निर्णयाप्रमाणे करण्यात आल्या असून त्यांच्या सेवा समाप्त करण्यात येऊ नये, अशी मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुंबईतील सुमारे ३५० शिक्षकांवर बेरोजगारीची वेळ आली असल्याने शिक्षण आयुक्तांच्या शिफारशींवर निर्णय घेवून या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवेत कायम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) तसेच, सदर शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या सेवा अचानक समाप्त करण्याची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) शिक्षण आयुक्तालयाकडून प्राप्त झालेला प्रस्ताव तपासण्यात येत आहे.

(५) अनुशेषाचे पालन न करणे, भरती प्रक्रियेत विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब न करणे इ. कारणामुळे सदर मान्यता रद्द करण्यात आल्या आहेत.

अंबाझरी (नागपूर) तलावातील प्रदूषित पाण्यामुळे मासे मृत्यूमुखी पडल्याबाबत

(१७) * ४७८५२ श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शहरातील अंबाझरी तलावात उद्योगातील रासायनिक पाणी व नागरी वस्त्यांमधील सांडपाणी मिसळत असल्यामुळे हजारो मासे मृत्यूमुखी पडल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने सदर घटनेची गंभीर दखल घेऊन या संदर्भात स्वतःच जनहित याचिका दाखल करून घेतली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रासायनिक पाणी व नागरी वस्त्यांमधील सांडपाणी रोखण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) अंबाझरी तलावाचे किनाऱ्याजवळ व तलावाच्या पश्चिम दिशेला एमआयडीसी हिंगणा जलशुध्दीकरण केंद्राच्या लगत काही प्रमाणात मृत मासे आढळून आले.

वाडी नगरपरिषदेच्या हद्दीतून घरगुती सांडपाणी नदयाद्वारे अंबाझरी तलावात मिसळत असल्याचे महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने नगरपरिषदेच्या निदर्शनास आणले असता नगरपरिषदेने प्रस्तावित ९.० व २.० द.ल.लि. घरगुती सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र उभारण्यात येणार असल्याचे कळविले आहे. तथापि, नगरपरिषदेने घरगुती सांडपाणी प्रक्रिया संयंत्रणा बसविली नसल्याने जल (प्र. व प्र.नि.) कायदा १९७४ अंतर्गत खटला (क्र. ५७१६/२०१६) दाखल केलेले असून प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून औदयोगिक वसाहतीतील नद्यांच्या परिसरातील उद्योगांची पाहणी केली असता सांडपाणी नाल्यांमध्ये जात असल्याचे आढळून आले नाही. तथापि, खबरदारीचा उपाय म्हणून हिंगणा औदयोगिक वसाहतीतील ४८ जल प्रदूषणकारी उद्योगांना औदयोगिक सांडपाण्यावर प्रक्रिया करून त्यांची शास्त्रोक्त पध्दतीने विल्हेवाट लावण्याकरीता दिनांक १६/०५/२०१९ रोजी समज पत्र देण्यात आले आहे. तसेच अंबाझरी तलावाच्या जलग्रहण (catchment) परिसरात असलेल्या २३ जलप्रदूषणकारी उद्योगांना दिनांक ०६/०६/२०१९ रोजी कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विल्सन महाविद्यालय, मुंबई येथील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना
कायम करण्याबाबत**

(१८) * ४७०९२ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री
पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) विल्सन महाविद्यालय, मुंबई येथील शिक्षकेतरांनी ८ ते १५ वर्षे सेवा केल्यानंतरही या कर्मचाऱ्यांना कायम करण्यात आले नाही, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, याबाबतची कारणे व वस्तुस्थिती काय आहे ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, खरे आहे.

(२) विल्सन महाविद्यालयाच्या कायम विनाअनुदानित/स्वयंअर्थसहाय्यित विभागाकडे तात्पुरत्या स्वरूपात काम करणारे काही कर्मचारी आहेत. यापैकी काही कर्मचाऱ्यांनी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे याचिका दाखल केली असून प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. हे महाविद्यालयाच्या कायम विनाअनुदानित तत्वावर कार्यरत कर्मचारी असल्याने त्यांच्या सेवा कायम करण्याचा प्रश्न शासनाशी निगडीत नाही.

मुंबई शहरातील दूध भेसळ रोखण्याबाबत

(१९) * ४७०४५ अॅड.अनिल परब, श्री.सुजितसिंह ठाकूर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५९८३ ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई शहरात वितरणाच्या पातळीवर दूध भेसळ अधिक प्रमाणात होत असून माहे एप्रिल, २०१८ पासून आतापर्यंत अन्न व औषध प्रशासनाने मुंबईत दूध भेसळीची सात प्रकरणे निदर्शनास आणून सतराशे लिटर दुधाचा साठा जप्त केला, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, भेसळयुक्त दुधामुळे अनेक गंभीर आजार होत असल्याने दूध भेसळ अजामीनपात्र गुन्हा ठरविण्यासंदर्भातील प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन असून यासंदर्भात निर्णय घेण्यात आला आहे काय, निर्णयाचे स्वरूप काय आहे,
 (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दूध भेसळ रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयकुमार रावल : (१) हे अंशतः खरे आहे. अन्न व औषध प्रशासनाच्या मुंबई विभागाकडून सन २०१८-२०१९ या वर्षात दूध भेसळीच्या एकूण ०८ प्रकरणात धाडी टाकून २२१८.५१ लिटर दुधाचा साठा जप्त करून नष्ट केला आहे.

(२) दुध भेसळ संदर्भातील गुन्हा दखलपात्र व अजामीनपात्र गुन्हा ठरविण्यासंदर्भातील भारतीय दंड विधान कलम २७२ व २७३ मध्ये सुधारणा विधेयक महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१८ च्या हिवाळी अधिवेशनात दोन्ही सभागृहात पारीत करण्यात आले असून विधेयक मा.राष्ट्रपती महोदयांच्या मान्यतेसाठी केंद्र शासनास पाठविण्यात आले आहे.

(३) उपरोक्त ८ प्रकरणांमध्ये दुधाचे २६ नमुने विश्लेषणासाठी घेण्यात आले असून प्राप्त झालेल्या १५ अप्रमाणित नमुन्यांपैकी ०८ तडजोड प्रकरणात रुपये ८०,०००/- दंड वसूल करण्यात आला असून उर्वरीत ०७ प्रकरणी न्याय निर्णय खटले दाखल करण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सिमेंट बॅगचे दर वाढल्याबाबत

(२०) * ४७५४१ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सिमेंट बॅगचे भाव एप्रिल महिन्यात प्रति बॅग ३२० ते ३५० दरम्यान झाल्याने शासकीय बांधकामे तसेच सामान्य व गरीबांना बांधकामास फटका बसण्याची स्थिती निर्माण झाली असल्याचे दिनांक २६ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर सिमेंट दर कमी करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.संभाजी पाटील-निलंगेकर : (१), (२) व (३) केंद्र शासनाने दिनांक ०१/०३/१९८९ पासून सिमेंट नियंत्रण आदेश, १९६७ मधून सिमेंटचे उत्पादन, किंमत व वितरण यावरील निर्बंध काढून टाकले आहेत. महाराष्ट्र सिमेंट (अनुज्ञप्ती व नियंत्रण) आदेश, १९७३ दिनांक ३०/१०/१९९० च्या अधिसूचनेद्वारे रद्द करण्यात आले आहेत. त्यामुळे सद्यःस्थितीत सिमेंटच्या किंमतीवर राज्य शासनाचे नियंत्रण नाही.

**हडपसर (जि.पुणे) येथील अॅमनोरा स्कूलच्या व्यवस्थापक व
मुख्याध्यापकावर कारवाई करण्याबाबत**

(२१) * ४७३९८ श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हडपसर (जि.पुणे) येथील अॅमनोरा स्कूलने विद्यार्थ्यांनी शाळेचे शुल्क भरले नाही म्हणून २०० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांचे शाळा सोडल्याचे दाखले (एल.सी.) पालकांना पोस्टाने पाठविल्याचे माहे मार्च, २०१९ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शुल्कवाढ करतांना नियमानुसार शाळेने पालक-शिक्षक संघाची मान्यता न घेता बेकायदा शुल्कवाढ केल्यामुळे पालकांनी शुल्क भरण्यास नकार दिल्याने शाळेने उक्त कारवाई केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित मनमानी शुल्कवाढ करणाऱ्या व २०० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांना शाळा सोडल्याचा दाखला देणाऱ्या अॅमनोरा स्कूलच्या व्यवस्थापक व मुख्याध्यापकावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर शुल्कवाढ मान्य नसलेल्या काही पालकांनी शुल्क भरलेले नाही. अशा पालकांच्या विद्यार्थ्यांचे शाळा सोडल्याचे दाखले शाळेने दिले आहेत.

(३) महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्था (शुल्क विनियमन) अधिनियम, २०११ नुसार उचित कार्यवाही करण्याचे प्रायोजित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नेरूर समतानगर (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) येथील प्रलंबित नळ पाणीपुरवठा योजनेबाबत

(२२) * ४७४९८ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नेरूर समतानगर (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) येथील मागासवर्गीय वस्तीमधील पिण्याच्या पाण्याची समस्या सोडविण्यासाठी सन २०१४-२०१५ मध्ये नळ पाणीपुरवठा योजना मंजूर करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू नळ पाणीपुरवठा योजनेचे काम मागील २ वर्षांपासून प्रलंबित असून ग्रामस्थांनी सातत्याने संघर्ष केल्याने स्थानिक जिल्हा परिषद सदस्य श्री.रणजित देसाई यांनी कामाचा पाठपुरावा करूनही काम पूर्ण न झाल्याने तेथील ग्रामस्थांनी दिनांक ३ मे, २०१८ रोजी उपोषणाची नोटीस दिल्यानंतर गटविकास अधिकारी, कुडाळ यांनी आश्वासन दिल्याने उपोषण मागे घेण्यात आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू घटनेनंतर काहीच कारवाई न झाल्याने तसेच ग्रामस्थ नळ योजनेपासून वंचित राहिल्याने समता नगरमधील मागासवर्गीय रहिवाशी नेरूर देऊवाडा ग्रामपंचायती समोर संपूर्ण कुटुंबासह दिनांक १९ डिसेंबर, २०१८ रोजी उपोषणास बसले होते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू नळ पाणीपुरवठा योजनेचे प्रलंबित असलेले काम विनाविलंब कार्यान्वित करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) नेरुर समतानगर नळ पाणीपुरवठा योजनेच्या कामाचा कार्यादेश दिनांक २८/०४/२०१५ रोजी देण्यात आला होता. योजनेच्या साठवण टाकीकरीता RCC FRAME STRUCTURE चे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. सदर योजनेसाठी प्रस्तावित करण्यात आलेल्या अस्तित्वातील विहिरीवरून योजना राबविण्यास श्री.अशोक सखाराम नेरुरकर व अन्य ग्रामस्थ या गटाची मागणी आहे. तथापि, श्री.अनिल महादेव नेरुरकर व अन्य ग्रामस्थ या गटाचा प्रस्तावित विहिरीवरून योजना करण्यास प्रखर विरोध आहे.

सदर वाद मिटविण्यासाठी अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी दिनांक ३१ मे, २०१७ रोजी तसेच तत्कालीन जिल्हा परिषदेच्या मा.अध्यक्षा यांनी दिनांक १७ मे, २०१८ व दिनांक ३१ मे, २०१८ रोजी ग्रामपंचायतीस भेट देवून ग्रामस्थांमधील वाद मिटविण्याचा प्रयत्न केला. मात्र याबाबत दोन्ही गटांमध्ये एकवाक्यता होऊ शकली नाही. यामुळे सदर योजनेचे काम अद्यापही प्रलंबित आहे.

सद्यःस्थितीत समतानगर येथे तीन विहिरी असून त्याद्वारे तेथील ग्रामस्थांना पिण्याच्या पाण्याची सुविधा उपलब्ध आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अल्पसंख्यांक समाजाकरीता स्वतंत्र संचालनालयाची स्थापना करण्याबाबत

(२३) * ४६७९० श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अल्पसंख्यांक समाजाकरीता स्वतंत्र संचालनालयाची स्थापना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन असून माहे सप्टेंबर-ऑक्टोबर, २०१८ पर्यंत पूर्ण करण्यात येईल असे आश्वासन मा.राज्यमंत्री, अल्पसंख्यांक यांनी दिनांक १८ जुलै, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संचालनालयाचे मुख्यालय कोणत्या ठिकाणी करण्यात येणार आहे, त्याकरीता लागणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची पदे भरती करण्यात आली आहे काय, तसेच हे संचालनालय प्रत्यक्षात केव्हापासून सुरु करण्यात येणार आहे ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय.

(२) राज्यात स्वतंत्र अल्पसंख्यांक संचालनालय स्थापन करण्याचा प्रस्ताव विचाराधिन आहे.

मान्यता प्राप्त होताच पुढील आवश्यक ती कार्यवाही त्वरेने पूर्ण करण्याची तजवीज ठेवली आहे.

ठाणे येथे जवाहर विद्यालय सुरु करण्याबाबत

(२४) * ४७९२२ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्याच्या विभाजनानंतर अस्तित्वात आलेले जवाहर नवोदय विद्यालय, पालघर जिल्ह्यामध्ये समाविष्ट झाल्याने ठाणे येथे जवाहर विद्यालय सुरु करण्यात आलेले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ठाणे जिल्ह्यातील शहापूर येथे सदर महाविद्यालयासाठी जागा निश्चिती झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून ठाणे येथे सदर महाविद्यालय सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) याबाबत जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्याकडून कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आकापूर, मरेगांव (ता.मुल, जि.चंद्रपूर) येथील ग्रेटा
कंपनीवर कारवाई करण्याबाबत**

(२५) * ४७११८ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार :

सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आकापूर, मरेगांव (ता.मुल, जि.चंद्रपूर) येथील महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ परिसरातील ग्रेटा कंपनीमुळे घरांवर धूळ तसेच तलावातील पाणी दूषित होत असल्याने नागरीकांच्या आरोग्यास धोका निर्माण होत असल्याचे दिनांक १८ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी ग्रामपंचायत, सरपंच व गावकऱ्यांनी प्रदूषण मंडळाकडे लेखी तक्रार करूनही कोणतीच कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार सदर कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

म.प्र.नि. मंडळास मे.ग्रेटा कंपनीमुळे आकापूर व मरेगांव येथील घरांवर धूळ तसेच तलावातील पाणी दूषित होत असल्याबाबत ग्रामपंचायत, सरपंच व गावकऱ्यांकडून कोणत्याही प्रकारची तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यातील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत

(२६) * ४७२९२ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यातील ८ तालुक्यातील ५७ गावांना पाणीपुरवठा करण्यासाठी नळ पाणीपुरवठा योजना राबविण्यात आली असली तरी भुजल पातळीत घट झाल्याने त्याचा परिणाम १ लाख १० हजार ९३८ ग्रामस्थांवर होत असल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्ह्यातील सेलू तालुक्यातील १२, मानवत १३, पालम १३, पाथरी ७, जिंतूर १०, गंगाखेड २, सोनपेठ ३, परभणी १ अशा एकूण ५७ गावात पाण्याची समस्या निर्माण झाल्याने नळ पाणीपुरवठा योजना दुरुस्ती करण्यासाठी जिल्हा परिषदेच्या ग्रामीण पाणीपुरवठा विभागाकडून कामे हाती घेण्यात येणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, परभणी जिल्ह्यातील पाणीटंचाई दूर करण्याकरीता शासनामार्फत कोणत्या योजना राबविण्यात येणार आहेत, त्याचे सर्वसाधारण स्वरूप काय आहे ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) होय, खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) परभणी जिल्ह्यातील ९ तालुक्यातील ७९ गावांना पाणीपुरवठा करण्याकरीता नळ योजनांना विशेष दुरुस्ती व १९ गावांच्या तात्पुरती नळ योजनांना माहे मार्च, २०१९ दरम्यान मान्यता देण्यात आली आहे.

परभणी जिल्ह्यामध्ये कायम पाणी टंचाई दूर करण्याकरीता राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत २०१९-२० चा आराखडा मंजूर असून त्या अंतर्गत १२६ गावे व १८ वाड्यासाठी रुपये ७९६३.६६ लक्ष इतक्या रक्कमेची तरतुद करण्यात आली असून त्यानुसार पुढील कामे हाती घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

अकोला जिल्ह्यात खराब गहू लाभार्थ्यांना वितरीत केल्याबाबत

(२७) * ४७२३५ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला जिल्ह्यात केंद्रीय वखार महामंडळाच्या गोदामातील मध्य प्रदेशातून आणलेला पाण्याने भिजलेला, खापरा कीडग्रस्त, प्रमाणापेक्षा अधिक आद्रता असलेला खराब गहू गरीब लाभार्थ्यांना वितरीत केल्याचा प्रकार माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान घडल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच पातूर, बाळापूर तालुक्याच्या गोदामात प्राप्त पोत्यांमध्ये काही गव्हाची पोती खराब असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार सदर प्रकरणी संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.संभाजी पाटील-निलंगेकर : (१) हे खरे नाही.

(२) होय.

(३) पातूर व बाळापूर येथील गोदामात प्राप्त गव्हाचे नमुने कनिष्ठ वैज्ञानिक, जिल्हा आरोग्य प्रयोगशाळा, अमरावती यांच्याकडे तपासणीसाठी पाठविण्यात आले होते. त्यांच्या अहवालानुसार बाळापूर येथील गहू योग्य असल्याने सदर गव्हाचे वाटप करण्यात आले आहे. तसेच, पातूर येथे प्राप्त झालेला १ पोते गहू अत्यंत निकृष्ट दर्जाचा असल्याने केंद्रीय वखार महामंडळ, अकोला यांच्याकडे परत करण्याबाबत गोदामपाल, पातूर यांना निर्देश देण्यात आले.

जिल्हाधिकारी, अकोला यांची व्यवस्थापक, केंद्रीय वखार महामंडळ, अकोला यांच्याबरोबर दिनांक ५ एप्रिल, २०१९ रोजी बैठक झाली. त्या बैठकीच्या अनुषंगाने गोदामातून प्रत्येक गोणीची संयुक्त तपासणी करण्यात येऊन, FAQ दर्जाचा गहू पुरवठा करण्यात येईल असे व्यवस्थापक, केंद्रीय वखार महामंडळ, अकोला यांना कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात शिक्षकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२८) * ४७१९५ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षकांच्या १०,००१ इतक्या जागा भरल्या जातील असे आश्वासन मा.मुख्यमंत्री तसेच मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांनी पवित्र वेब पोर्टलवर माहे मार्च, २०१९ च्या पहिल्या आठवड्यात केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पवित्र पोर्टलच्या माध्यमातून माहे जून, २०१९ अखेर किती जागा राखीव ठेवण्यात आल्या आहेत व कोणकोणत्या संवर्गासाठी तसेच उक्त जागांसाठी आतापर्यंत किती अर्ज प्राप्त झालेले आहेत व त्यापैकी किती शिक्षकांच्या जागा भरण्यात आलेल्या आहेत,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) पवित्र पोर्टल प्रणालीनुसार शिक्षक भरतीबाबत प्रक्रिया सुरु करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्ह्यातील संयुक्त पाणीपुरवठा योजनेचे

काम सुरु करण्याबाबत

(२९) * ४७२७८ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नांदेड जिल्ह्यातील उस्माननगर-शिराढोण, भुत्याची वाडी, तांडा येथील संयुक्त पाणीपुरवठा योजनेचे काम प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे गेली दोन वर्षांपासून संथगतीने सुरु असल्याने येथील नागरिकांना पाणीटंचाईमुळे पाण्यासाठी भटकंती करावी लागत असल्याचे दिनांक ११ जानेवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पाणीटंचाईमुळे येथील ग्रामस्थांनी आमरण उपोषणांचा इशारा दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संयुक्त पाणीपुरवठा योजनेचे काम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) नाही.

(२) होय.

उस्माननगर ग्रामस्थांनी दिनांक १८/१/२०१९ च्या पत्रानुसार दिलेल्या उपोषणाच्या इशार्याच्या अनुषंगाने कार्यकारी अभियंता, नांदेड यांच्याशी चर्चा करून उपोषणापासून परावृत्त करण्यात आले.

(३) संयुक्त पाणीपुरवठा योजनेचे काम हे वन खात्याकडून जमीन हस्तांतरणाची कार्यवाही करणे आवश्यक होते ते पूर्ण झाल्यावर कामांना सुरुवात करण्यात आली.

त्यानंतर विद्युत पुरवठा मिळविण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांचेस्तरावरून वारंवार पाठपुरावा करून म.रा.वि.वि.कंपनी चे कनेक्शन दिनांक ५/२/२०१९ रोजी घेण्यात आले. त्यानंतर योजनेची चाचणी पूर्ण करून ग्रामपंचायतच्या मागणीनुसार (पिण्या व्यतिरिक्त इतर वापरासाठी) प्रक्रियापूर्व पाणी दिनांक ११/०३/२०१९ पासून सुरु करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्ह्यात पाणीटंचाई निर्माण झाल्याबाबत

(३०) * ४७११५ श्री.रामराव वडकुते, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान
दुराणी : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्ह्यात पाणीटंचाई निर्माण झाली असून जिल्हा परिषदेने
अधिग्रहण प्रस्ताव मंजूरीसाठी विभागीय आयुक्त, हिंगोली यांचेकडे पाठविले
आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त अधिग्रहण प्रस्तावाला विभागीय आयुक्तांनी मंजूरी दिली
आहे काय, असल्यास, केव्हा,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रस्तावाला मंजूरी
देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हिंगोली जिल्ह्यामध्ये टंचाई सन २०१८-१९ मध्ये
३०१ गावांसाठी ३८७ अधिग्रहण प्रस्तावास मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(२) विहीर अधिग्रहणचे प्रस्ताव मान्यतेसाठी विभागीय आयुक्तांकडे जात
नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षण अभियान (रुसा) अंतर्गत निधी देण्याबाबत

(३१) * ४६७९३ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी
रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे,
श्री.मोहनराव कदम, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.जनार्दन
चांदूरकर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

- (१) राज्यातील सुमारे ७४ महाविद्यालयांना राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षण अभियान (रुसा) कडून स्वायत्तता बहाल केली असून या महाविद्यालयांना पायाभूत सुविधांचा विकास करण्यासाठी प्रत्येकी ५ कोटींचा निधी टप्प्याटप्प्याने देण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यात स्वायत्तता मिळालेल्या महाविद्यालयांना देण्यात येणाऱ्या रुसाच्या एकूण निधीपैकी २५ टक्के निधी हा मागासवर्गीय अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी आरक्षित असून अनेक महाविद्यालयात मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जात नाही, तरी देखील रुसाचा राखीव निधी दिला जातो, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर निधी ज्या महाविद्यालयांना देण्यात आला त्यांच्याकडून स्पष्टीकरण घेवून महाविद्यालयांना देण्यात येणारा रुसाचा निधी न देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

राज्यातील महाविद्यालयांना राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षा अभियान यांच्याकडून स्वायत्तता बहाल केली जात नाही. तर महाविद्यालयांना विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांच्याकडून स्वायत्तता बहाल केली जाते.

राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षा अभियान (रुसा २.०) या केंद्र पुरस्कृत योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वातील घटक क्र. ८ (Enhancing Quality and Excellence in Select Autonomous Colleges) अंतर्गत राज्यातील स्वायत्त महाविद्यालयांना ५ कोटी इतका निधी मंजूर केला जातो.

(२) राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षा अभियानांतर्गत राज्यातील स्वायत्त महाविद्यालयांना मंजूर करण्यात येणारा निधी मुख्यत्वे करून नवीन बांधकाम, नुतनीकरण व यंत्र व साधन सामग्री खरेदी करण्यासाठी दिला जातो. या गोष्टींचा वापर महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसहीत सर्व प्रकारच्या विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता वाढीसाठी तसेच कौशल्य विकासासाठी केला जातो.

- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात कर्करोगावरील औषधांचे सुधारीत दर लागू करण्याबाबत

(३२) * ४७०७८ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मोहनराव कदम, श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्र शासनाने कर्करोगावरील औषधांच्या किंमतीत कपात करण्याचा निर्णय घेतला असल्याचे दिनांक ११/०३/२०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून त्यामुळे कर्करोगावरील ३९० औषधांच्या किंमती ८७ टक्क्यांनी कमी होणार आहेत, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, राज्यात या सुधारीत दरात कर्करोगग्रस्तांना औषधे मिळत नाहीत, हे ही खरे आहे काय,
 (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यात सदर औषधांचे सुधारीत दर लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयकुमार रावल : (१) हे अंशतः खरे आहे.

केंद्र शासनाने कर्करोगावरील ४२ अवर्गीकृत औषधांच्या किंमतीमधील ट्रेड मार्जीनचे सुसूत्रीकरण करून या औषधांच्या ५१७ ब्रान्ड पाठांच्या सुधारीत किंमती राष्ट्रीय औषध मुल्य निर्धारण प्राधिकरणाने दिनांक ०८/०३/२०१९ च्या प्रभावापासून लागू केल्या आहेत. सदर अधिसूचनेनुसार कर्करोगावरील औषधांच्या किंमती कमी झाल्या आहेत मात्र सरसकट सर्व औषधांच्या किंमती ८७ टक्क्यांनी कमी झालेल्या नाहीत.

(२) व (३) हे खरे नाही.

राज्यात कर्करोगग्रस्तांना अधिसूचित दरात औषधे उपलब्ध होत आहेत किंवा नाही यासंदर्भात अन्न व औषध प्रशासनाच्या अधिकाऱ्यांनी पडताळणी केली असून त्यात सुधारीत दरात कर्करोगग्रस्तांना औषधे मिळत असल्याचे आढळून आले आहे. तसेच यासंदर्भात अन्न व औषध प्रशासनास कोणतीही तक्रारसुद्धा प्राप्त झालेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षकांच्या
प्रलंबित मागण्यांबाबत**

(३३) * ४७८७१ श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : दिनांक २० जुलै, २०१८ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक १ मधील प्रश्न क्रमांक ४०६०६ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षकांच्या विविध मागण्या मागील अनेक वर्षांपासून प्रलंबित असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून शासन शिक्षकांच्या मागण्या पूर्ण करण्याबाबत दुर्लक्ष करीत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षकांच्या माहिती तंत्रज्ञान विषयास अनुदान देणे, २४ वर्षांच्या सेवेनंतर सर्व शिक्षकांना निवड श्रेणी लागू करणे, जुनी पेन्शन योजना लागू करणे, शिक्षकांनाही आश्वासित प्रगती योजना लागू करणे तसेच सातव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी लागू अशा विविध प्रकारच्या मागण्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षकांच्या मागण्या मान्य करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- अँड. आशिष शेलार :** (१) हे खरे नाही.
 (२) होय, हे खरे आहे.
 (३) शिक्षकांच्या मागण्याबाबत शासनस्तरावर कार्यवाही चालू आहे.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**करोडी (जि.औरंगाबाद) येथील क्रीडा विद्यापीठाच्या
जमिनीच्या जागेची मोजणी करण्याबाबत**

(३४) * ४६९४२ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४९४४ ला दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) करोडी (जि.औरंगाबाद) परिसरातील गट नं. २४ मधील ४८ हेक्टर जागेची मोजणी करण्यासाठी जिल्हा क्रीडा अधिकारी, औरंगाबाद यांनी रुपये ४३,५००/- इतकी रक्कम भूमी अभिलेख यांचेकडे भरणा करूनही मोजणीची कार्यवाही पूर्ण झाली नाही, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, मोजणी न करण्याची कारणे काय आहेत,
 (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर जागेची मोजणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- अँड. आशिष शेलार :** (१) हे खरे नाही.
 (२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**तळोजा व सानपाडा, नवी मुंबई येथे औषधांची बेकायदा
विक्री करणाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत**

(३५) * ४८२१३ श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.विलास पोतनीस, डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तळोजा व सानपाडा, नवी मुंबई येथे अन्न व औषध प्रशासनाने केलेल्या कारवाईत संरक्षण दलासह शासकीय रुग्णालयात मोफत वितरणासाठी असलेली औषधे खुल्या बाजारात बेकायदा विक्री करणारी टोळी सक्रिय असल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, भारतीय संरक्षण दलाच्या रुग्णालयांना पुरविण्यात येणारी औषधे देशातील विविध शहरांमध्ये काळाबाजार करून विकली जात असल्याचे निदर्शनास आले असून नवी मुंबई पोलिसांनी तपास करून रॅकेटमध्ये सहभागी असलेल्या ९ आरोपींना अटक केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, संरक्षण दलातील काही रुग्णालये अजूनही तपास प्रक्रियेत असून संरक्षण दलाच्या औषध पुरवठ्यात शेकडो कोटींचा गैरव्यवहार झाल्याचे व्यक्त करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार यात सक्रिय असणाऱ्या दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयकुमार रावल : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे. गुन्हे शाखा, नवी मुंबई यांनी आतापर्यंत महाराष्ट्र, दिल्ली, हरयाणा, उत्तरप्रदेश, जम्मू व मध्यप्रदेश येथे तपास करून एकूण ११ आरोपींना अटक केली आहे.

(३) प्रस्तुत प्रकरणी गुन्हे शाखा, सीबीडी बेलापूर, जि.ठाणे यांच्याकडून तपास करण्यात येत असून नेमका किती कोटींचा गैरव्यवहार झाला आहे याबाबत अन्न व औषध प्रशासनास अद्याप माहिती प्राप्त झालेली नाही.

(४) प्रस्तुत प्रकरणी दोषी आढळून आलेल्या औषध आस्थापना व संबंधित व्यक्तींविरुद्ध गुन्हे दाखल करण्यात आले असून ११ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे. पुढील तपास सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

खोंडामळी (ता.जि.नंदुरबार) येथील प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना सुरु करण्याबाबत

(३६) * ४८५०६ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.जनार्दन चांदूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५३९१ ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खोंडामळी (ता.जि.नंदुरबार) येथे मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल योजनेतर्गत शासनाच्या धोरणाप्रमाणे सर्व बंद पडलेल्या प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना पुनः सुरु करण्यात आल्या आहेत काय,

(२) तसेच थकीत वीज बिलाअभावी सदरहू योजना दिनांक ७ एप्रिल, २००३ पासून बंद असून सदर योजना पुनः कार्यान्वित करण्यासाठी दुरुस्तीचे अंदाजपत्रक तयार करण्याची सुरु असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय, त्याचे स्वरूप काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) नाही.

(२) सदर योजना थकीत वीज बिल न भरल्यामुळे दिनांक ७ एप्रिल, २००३ पासून बंद आहे. योजनेचे थकीत वीज देयक दिनांक ६ जुलै, २००९ रोजी अदा करण्यात आले आहे. योजना पुनः कार्यान्वित करण्यासाठी सन २०१८-१९ च्या

दरसुचीनुसार अंदाजपत्रक तयार करण्यात आले आहे. तथापि, सदर योजनेत सहभागी असलेल्या पाच ग्रामपंचायतीकडून या योजनेत सहभागी होण्याबद्दल ठराव प्राप्त झालेले असून, एका ग्रामपंचायतीने या योजनेतून वगळण्यात यावे असे कळविले आहे. तसेच योजनेतील उर्वरीत ६ गावांचा योजना पुनर्जिवित करणेबाबतचा ग्रामसभेचा ठराव अद्याप अप्राप्त आहे. सदर योजना पुनर्जिवित करण्याचे आदेश देण्याची पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खालापूर (जि.रायगड) येथील पाताळगंगा नदीच्या
प्रदूषणात वाढ होत असल्याबाबत**

(३७) * ४८७६९ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार :

सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खालापूर (जि.रायगड) येथील रुबी मिल्स कंपनीने नियमांचे उल्लंघन करून थेट पाताळगंगा नदीत तसेच जवळच्या नाल्यामध्ये कपड्यांना रंग देण्यासाठी वापरण्यात येणारे घातक रसायन सोडल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पाताळगंगा नदीत तसेच नाल्यामध्ये घातक रसायनयुक्त सांडपाणी सोडल्यामुळे नदीचे प्रदूषण दिवसेंदिवस वाढत असून खालापूरवासियांचे आरोग्य धोक्यात आले आहे तसेच मासेमारी व शेतीही धोक्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार पाताळगंगा नदीचे प्रदूषण रोखण्याबाबत कार्यवाही करून यास जबाबदार असणाऱ्या कंपनीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे खरे नाही. तथापि, प्रश्नाधीन उद्योगामधून सोडलेल्या सांडपाण्यामुळे स्थानिकांच्या आरोग्याचा प्रश्न निर्माण झाल्याबाबतची बातमी दैनिक वृत्तपत्रामध्ये प्रसिध्द झाली होती.

(२) हे खरे नाही.

(३) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने प्रश्नाधीन उद्योगास केलेल्या पाहणी भेटीदरम्यान सदर उद्योग औद्योगिक सांडपाणी प्रक्रिया सयंत्रणा शास्त्रोक्त पध्दतीने वापरत नसल्याचे तसेच प्रक्रियाकृत सांडपाण्याचा पूर्णतः पुनर्वापर करित नसल्याचे आढळून आले. त्यानुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने सदरील उद्योगास दिनांक ०२/०५/२०१९ रोजी अंतरीम निर्देश पारित केले आहेत. तसेच प्रक्रियाकृत सांडपाणी पूर्णपणे पुनर्वापर करण्याकरीता बसविलेली यंत्रणा दिनांक ३१/०७/२०१९ पर्यंत अद्ययावत करण्याचे निर्देश देऊन त्याकरीता संबंधित उद्योगाकडून रुपये २ लक्षची बँक हमी घेण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील आदिवासी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयीन प्रवेशासाठी जागा वाढवून मिळण्याबाबत

(३८) * ४८९११ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार व गडचिरोली या आदिवासीबहुल जिल्ह्यांसाठी राखीव जागा तिप्पट करून आदिवासी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयात प्रवेश मिळण्यासाठी संस्थापक समर्थन यांनी दिनांक १९ जून, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास शासनाकडे लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निवेदनावर शासनाने चौकशी करून कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे तसेच त्याची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत,

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

राज्यातील विशेषतः पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार व गडचिरोली या आदिवासीबहुल जिल्हयांसाठी राखीव जागा तिप्पट करून आदिवासी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयात प्रवेश मिळण्यासाठी संस्थापक समर्थन यांनी दिनांक १९ जून, २०१८ च्या लेखी निवेदनाव्दारे शासनाकडे मागणी केली आहे.

(२) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील प्रकरण ८ मधील नियम ८६ मध्ये विद्यापीठातील प्रवेशामध्ये समाजातील विविध घटकांकरीता असणाऱ्या आरक्षणासंदर्भात "समाजाच्या दुर्बल घटकासाठी असलेल्या राज्य शासनाच्या, आरक्षण धोरणास अधिन राहून, विद्यापीठ विभाग, संलग्न महाविद्यालय व मान्यताप्राप्त परिसंस्था यामधील सर्व शिक्षणक्रमांना स्पर्धात्मक गुणाच्या आधारावर प्रवेश देण्यात येईल" अशी तरतूद आहे.

वर नमूद केलेल्या आदिवासीबहुल जिल्हयांमध्ये विद्यार्थी प्रवेशापासून वंचित राहिले असल्याचे निदर्शनास आलेले नाही, विद्यार्थ्यांच्या विविध प्रश्नांच्या सोडवणूकीसाठी शासनाने राजपत्रात प्रसिध्द केलेल्या सन २०१९ चा एकरूप परिनियम क्रमांक ५ अन्वये विद्यार्थ्यांना त्यांच्या प्रवेशासंदर्भात येणाऱ्या अडचणीसाठी तक्रार निवारण समितीकडे तक्रार करता येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई विद्यापीठातर्फे घेण्यात आलेल्या अभियांत्रिकी परीक्षेत अभ्यासक्रमाच्या बाहेरील प्रश्न विचारल्याबाबत

(३९) * ४९०७२ श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठातर्फे अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमाच्या आठव्या सत्राच्या दिनांक १४ मे, २०१९ रोजी घेण्यात आलेल्या 'एसएनएमआर' विषयाच्या ८० गुणांच्या पेपरमध्ये काही प्रश्न अभ्यासक्रमाच्या बाहेरील विचारण्यात आल्याने विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक वर्षाचे नुकसान होणार असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, याबाबत शासनाने विषय तज्ञांच्या सूचना मागवल्या आहेत काय, विषयतज्ञांनी आणि मुंबई विद्यापीठाच्या अभ्यास मंडळाने दिलेल्या सूचनांचे/प्रस्तावाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक वर्षाचे नुकसान होवू नये, याकरीता विषयतज्ञांनी व अभ्यास मंडळाने दिलेल्या सूचना/प्रस्तावावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

सदर प्रश्नपत्रिकेतील दोन उपप्रश्न अभ्यासक्रमाच्या बाहेरील विचारण्यात आले होते. मात्र त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक वर्ष वाया जाणार नाही याची दक्षता विद्यापीठाने घेतली आहे.

(२) व (३) सदर प्रकरणी संबंधित प्रश्नपत्रिकेच्या प्राश्निकांचे अभिप्राय घेण्यात आले व या अभिप्रायानंतर सदर बाब परीक्षा मंडळाच्या पुढे विचारार्थ ठेवण्यात आली. अभ्यास मंडळाने विद्यार्थी हित लक्षात घेवून विद्यार्थ्यांना २० गुण देण्यात यावे असा ठराव पारीत केला व सदर ठरावाच्या अनुषंगाने दिनांक १३ जून, २०१९ रोजी परिपत्रक निर्गमित करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापकांचे प्रलंबित वेतन अदा करण्याबाबत

(४०) * ४७४२३ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयात मानधन तत्वावर प्राध्यापकांच्या नियुक्त्या केल्या जात असून या प्राध्यापकाना देण्यात येणारे मानधन ३ ते ४ महिन्यांचे एकत्रित दिले जाते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्राध्यापकांना देण्यात येणारे मानधन कमी असल्याने व मिळणारे मानधन नियमित न मिळाल्याने त्यांना अनेक आर्थिक समस्यांना सामोरे जावे लागते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू मानधन तत्वावर नियुक्त केलेल्या प्राध्यापकांचे मानधन दर महिन्याच्या १ तारखेला देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१), (२) व (३) कनिष्ठ महाविद्यालयातील तासिका तत्वावरील शिक्षकांचे जून ते सप्टेंबर या कालावधीतील वेतन संच मान्यता झाल्यानंतर सप्टेंबर-ऑक्टोबरमध्ये अदा करण्यात येते व ऑक्टोबर पासूनचे वेतन नियमित अदा केले जाते. कनिष्ठ महाविद्यालयातील तासिका तत्वावरील शिक्षकांना रुपये ७२/- प्रति तास या दराने मानधन अदा करण्यात येते. सदर मानधनाच्या दरात वाढ करणेबाबतचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र. संकीर्ण-२०१८/ (१८५/१८)/मशि-३, दिनांक १४/११/२०१८ अन्वये उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयांमध्ये विविध पदवी व पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांसाठी नियुक्त करण्यात येणाऱ्या अभ्यांगत/तासिका तत्वावरील प्राध्यापकांच्या मानधनाच्या दरात सुधारणा करण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयान्वये तासिका तत्वावर नियुक्त अध्यापकांना त्यांचे मानधन दरमहा नियमित स्वरूपात सेवार्थ/एचटीई सेवार्थ प्रणालीमार्फत अदा करण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अल्पसंख्यांक संस्थांच्या शाळांमध्ये टीईटी उत्तीर्ण
शिक्षकांची नियुक्ती करण्याबाबत**

(४१) * ४७५०३ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अल्पसंख्यांक संस्थांच्या शाळांमध्ये फक्त टीईटी उत्तीर्ण शिक्षकांच्या नियुक्तीसंबंधी शासनाने केलेल्या सक्तीच्या मुद्द्यावर मा.उच्च न्यायालयाच्या ३ खंडपीठांनी परस्परविरोधी निकाल दिला, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, परस्पर विरोधी निकाल दिल्यामुळे खंडपीठाने हा मुद्दा पूर्णपीठाकडे सोपविण्याची विनंती मुख्य न्यायाधिकांना केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेनार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्हयातील शेतकऱ्यांना धानाचे चुकारे मिळण्याबाबत

(४२) * ४७४०८ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.निलय नाईक : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्हयातील मार्केटिंग फेडरेशनच्या शासकीय धान खरेदी केंद्रावर धानाची विक्री केलेल्या शेतकऱ्यांना दोन महिन्यांचा कालावधी होवूनही धानाचे चुकारे मिळाले नसल्याचे दिनांक ८ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास गोंदिया जिल्हयात मार्केटिंग फेडरेशन अंतर्गत सालेकसा तालुक्यात सहकारी संस्थांच्या माध्यमातून सदर खरेदी केंद्रावर ११ हजार क्विंटल धानाची खरेदी करण्यात आली असून ३२ कोटी रूपयाचे चुकारे शेतकऱ्यांना दिले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रत्यक्षात खरेदी केलेल्या धानपेक्षा संस्थेच्या गोदामात तब्बल ५० हजार क्विंटल धान कमी असल्याची तक्रार प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हाधिकारी यांचे आदेशावरून दहा गोदामे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान सील केली आहेत, हे ही खरे आहे काय.

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उक्त चुकारे शेतकऱ्यांना देण्यासंबंधी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.संभाजी पाटील-निलंगेकर : (१) हे खरे नाही.

दिनांक ८ डिसेंबर, २०१८ पर्यंत झालेल्या खरेदीचे संपूर्ण चुकारे शेतकऱ्यांना अदा करण्यात आले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

सालेकसा तालुक्यात खरेदी केलेल्या धानाचे पूर्ण चुकारे शेतकऱ्यांना अदा करण्यात आले आहेत.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) याप्रकरणी जिल्हाधिकारी, गोंदिया यांच्याकडून चौकशी सुरु आहे. परंतु शेतकऱ्यांचे चुकारे अदा करण्यात आलेले आहेत.

राज्यातील शिक्षकांना जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याबाबत

(४३) * ४६६७८ श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.नरेंद्र दराडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५२०६ ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील माध्यमिक अनुदानित शाळांमधील दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या परंतु त्यानंतर १०० टक्के अनुदानावर आलेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना तसेच विना अनुदान शाळा वर्गतुकड्या, अंशतः अनुदानित शाळा व वर्गतुकड्यावरील कार्यरत शिक्षकांना भविष्य निर्वाह निधी

खाते शिक्षणाधिकारी (माध्य.) व वेतन अधीक्षक वेतनपथक (माध्य.) यांच्याकडून खाते सुरु करण्याचे मा.उच्च न्यायालयाने अंतरीम आदेश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन मिळण्याची मागणी शिक्षक लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री व मा.शालेय शिक्षणमंत्री यांची भेट घेवून निवेदन देऊन केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मा.मुख्यमंत्र्यांनी सन २००५ पूर्वी सेवेत असलेल्या परंतु टप्पा अनुदानामुळे जुन्या पेन्शन योजनेस अपात्र ठरलेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे जुन्या पेन्शन योजनेचे (जीपीएफ) खाते बंद करू नये व अंशदायी (डीसीपीएस) कपात करू नये असे निवेदन शिक्षक लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री व मा.शालेय शिक्षणमंत्र्यांना देवून केलेली मागणी मान्य केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मा.न्यायालयाच्या आदेशाची अंमलबजावणी केली नसून शासनाने सदरील मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशाची दखल घेऊन त्यांची अंमलबजावणी करण्याबाबत तसेच जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) हे खरे नाही.

मा.उच्च न्यायालयाच्या पूर्ण खंडपीठाने दिलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील रात्री शाळांना शिक्षक भरतीतून वगळण्यात आल्याबाबत

(४४) * ४७७४० डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील रात्री शाळांना राज्य शासनाने प्रस्तावित केलेल्या शिक्षक भरतीतून वगळण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर शाळांमधील शिक्षक भरती प्रक्रिया करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई विद्यापीठाच्या कल्याण उपकेंद्राचे काम सुरु
करण्यास विलंब होत असल्याबाबत**

(४५) * ४८१८७ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिकेत तटकरे :
तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१६७६ ला दिनांक ९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या
उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई विद्यापीठाच्या कल्याण उपकेंद्राच्या कामाचे भूमिपूजन व इमारत बांधकाम दिनांक १४ एप्रिल, २०१० रोजी झाले असूनही उपकेंद्रातून शैक्षणिक सुविधांचे काम पूर्ण क्षमतेने सुरु झाले नसल्याने विद्यार्थी तसेच पालकवर्गाला अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मुंबई विद्यापीठाच्या कल्याण उपकेंद्रातून शैक्षणिक सुविधांचे काम पूर्ण क्षमतेने सुरु न होण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, मुंबई विद्यापीठाच्या कल्याण उपकेंद्रातून शैक्षणिक सुविधा विनाविलंब पूर्ण क्षमतेने सुरु करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

प्रस्तुत उपकेंद्राचे विद्यापीठ निधी अभावी व काही तांत्रिक कारणांमुळे काम संधगतीने सुरु होते. सदयःस्थितीत उपकेंद्राचे पहिल्या टप्प्यातील सुमारे ४८,००० चौ.फूट क्षेत्रफळ बांधकाम पूर्ण झाले असून सदर उपकेंद्रास कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेने भाग बांधकाम पूर्णत्वाचा दाखला दिनांक १०/०७/२०१८ रोजी दिला आहे.

(३) सदर उपकेंद्रात शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून चार पदव्युत्तर व पी.एच.डी. कोर्सेस सुरु करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शालेय विज्ञान मेळाव्याच्या मानधनात वाढ करणेबाबत

(४६) * ४७७०५ श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.किशोर दराडे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टीकोन निर्माण करण्यासाठी तालुकास्तरावर विज्ञान मेळाव्याचे आयोजन केले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तालुक्यातील शाळांच्या संख्येचा विचार करता उक्त मेळाव्यांना देण्यात येणारे मानधन अत्यंत कमी असल्याने तालुका, जिल्हा व राज्यस्तरीय विज्ञान मेळाव्याचे मानधन वाढविण्याबाबत मागणी केली जाते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर तालुक्यातील शाळांचे मानधन वाढविण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शाळांमधील विद्यार्थ्यांचे दप्तराचे ओझे कमी करण्याबाबत

(४७) * ४६८६१ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.अमरनाथ राजूरकर, डॉ.सुधीर तांबे, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.मोहनराव कदम, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४६२७ ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय विद्यार्थ्यांच्या दप्तराच्या ओझ्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने आणि शासनाने सन २०१४ मध्ये धोरण आखून दिल्यानंतरही राज्यातील २३ हजार ४४३ शाळांमधील सुमारे ४ लाख १७ हजार ८९३ विद्यार्थी तसेच मुंबईसह सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी, पालघर, सांगली, नाशिक, नंदुरबार, धुळे, अकोला, यवतमाळ, नागपूर, वाशिम, लातूर, जालना, हिंगोली या १५ जिल्ह्यातील विद्यार्थी क्षमतेपेक्षा दप्तराचे अधिक भार उचलत असल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून उर्वरित २६ जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांच्या पाठीवर दप्तराचा अतिरिक्त भार असल्याचे शालेय शिक्षण विभागाने मान्य केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाच्या आदेशाची शाळा व संस्था अंमलबजावणी करित नसून दप्तराचे ओझे उचलताना विद्यार्थ्यांची शिक्षण घेण्याची मानसिकता निम्म्यावर येत असून दप्तराच्या वाढत्या ओझ्यामुळे विद्यार्थी शाळेत गैरहजर राहत असल्याचे निरीक्षण बालमानस आणि शिक्षणतज्ञांनी नोंदविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच शालेय विद्यार्थ्यांच्या दप्तराच्या ओझ्यासंदर्भात शालेय विभागाने अर्ध्याच शाळांची तपासणी करून अहवाल तयार केला असल्याने दप्तराच्या ओझ्यासंदर्भात केलेल्या अहवालास पालक व सामाजिक कार्यकर्त्यांकडून आक्षेप घेण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांच्या दप्तराचे ओझे कमी करण्याची संबंधित यंत्रणेला सक्ती करून त्याची अंमलबजावणी करण्याबाबत कार्यवाही करून संबंधित आदेशाचे पालन न करणाऱ्या शाळांच्या व्यवस्थापनावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही.

(४) दिनांक ०५ नोव्हेंबर, २०१५ च्या शासन परिपत्रकान्वये संबंधितांविरुद्ध जबाबदारी निश्चित करण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे. तसेच या निर्णयाच्या अनुषंगाने क्षेत्रियस्तरावरून सनियंत्रण करण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सार्वजनिक ग्रंथालयातील कर्मचारी वर्गाला परिरक्षण अनुदान देण्याबाबत

(४८) * ४८१३३ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयातील कर्मचारी वर्गाला किमान वेतन मिळेल इतकेही परिरक्षण अनुदान दिले जात नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, समाजाची मूलभूत बौद्धिक गरज भागवणाऱ्या ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांना महागाई वाढीनुसार वेतनवाढ देणे गरजेचे असल्याने वेतन वाढीबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या कर्मचाऱ्यांना वेतन देणे ही संबंधित विश्वस्थ संस्थेची जबाबदारी आहे. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयास त्यांच्या दर्जानुसार विहित दरानुसार कर्मचाऱ्यांचे वेतन व ग्रंथालयीन साहित्य खरेदी यासाठी परिरक्षण अनुदान देण्यात येते. वाढती महागाई विचारात घेऊन शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या अनुदानामध्ये वेळोवेळी वाढ करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील संगीत शिक्षकांना वेतन व संगीत विषयास अनुदान देण्याबाबत

(४९) * ४७६९१ श्री.श्रीकांत देशपांडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कायम व विना अनुदान तत्वावरील विद्यालय/कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये संगीत शिक्षक कार्यरत असून त्यांच्याद्वारा संगीत शिक्षणाचे शैक्षणिक कार्य केले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संगीत विषयास अनुदान लागू करून प्रत्येक विद्यालय/कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये संगीत शिक्षक नियुक्त करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) उच्च माध्यमिक शाळेमध्ये जर अतिरिक्त विषयास मंजूरी द्यावयाची असल्यास ती कायम विनाअनुदानित तत्वावर देण्याबाबतचे शासनाचे धोरण आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात भूजल कायद्याच्या अंमलबजावणीबाबत

(५०) * ४८०५३ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्जा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या अर्ध्यापेक्षा जास्त भागात मागील १५ ते २० वर्षांपासून भूजल पातळीत घट होत असून राज्याला भीषण पाणीटंचाईचा सामना करावा लागणार असल्यामुळे राज्य शासनाने सन २००९ मध्ये महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम विधेयक मंजूर केले असून त्यास सन २०१३ मध्ये मा.राष्ट्रपतींची मान्यता मिळाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, मागील पाच वर्षांच्या कालावधीत उक्त कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी नियम तयार केले नसल्याने कायद्याची अंमलबजावणी होऊ शकली नाही, त्यामुळे सुमारे १४ हजार पेक्षा जास्त गावांतील भूजल पातळी एक मीटरपेक्षा जास्त घटल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त कायद्याखाली नियम तयार करण्याची कार्यवाही करण्यास विलंब लावण्याची कारणे काय आहेत व त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पाणी टंचाईचा सामना करण्यासाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

राज्यामध्ये भूजलाच्या अमर्याद उपशावर नियंत्रण आणून भूजलाचे एकात्मिक पध्दतीने विकास व व्यवस्थापन होण्यासाठी, सार्वजनिक पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांचे जतन करण्यासाठी व भूजलाच्या समुपयोजनांचे सामुहिक सहभागाने व्यवस्थापन व विनियमन करण्यासाठी

महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम २००९, पारीत करण्यात येवून तो दिनांक ०३/१२/२०१३ रोजी शासन राजपत्रात प्रसिध्द करण्यात आला आहे. हा कायदा महाराष्ट्र राज्यात दिनांक ०१/०६/२०१४ पासून अंमलात आहे.

राज्यातील भूजल पातळी ही प्रामुख्याने पर्जन्यावर अवलंबून आहे. मागील वर्षाच्या सरासरीपेक्षा कमी पर्जन्यमानामुळे माहे सप्टेंबर, २०१८ मधील निरीक्षण विहिरींच्या भूजल पातळींची मागील पाच वर्षांच्या सरासरीशी भूजल पातळीची तुलना केली असता, १३१८ निरीक्षण विहिरींमध्ये भूजल पातळीत १ मीटरपेक्षा जास्त घट आढळून येत आहे.

(३) महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम, २००९ च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी नियमाचा मसुदा अंतिम करण्याकरीता मंत्रालयीन विभागाची समिती गठित करण्यात आली होती. या समितीचा अहवाल शासनास दिनांक ०३/१२/२०१६ रोजी प्राप्त झाला. त्यानंतर त्या अहवालाच्या आधारे तयार करण्यात आलेले मसुदा नियम विधी व न्याय विभागाकडून तपासून घेतल्यानंतर राज्यातील जनतेच्या हरकती व सूचना प्राप्त करून घेण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने दिनांक २५/०७/२०१८ रोजी अधिसूचना काढून महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) नियम, २०१८ हे मसुदा नियम जनतेच्या अभिप्रायांसाठी प्रसिध्द केले आहेत.

त्यावर विविध हरकती सूचना शासनास प्राप्त झालेल्या आहेत. शासनास प्राप्त झालेल्या हरकती व सूचना विचारात घेण्यासाठी या विभागाचे दिनांक १५/०९/२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये अतिरिक्त संचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांचे अध्यक्षतेखाली समिती गठित करण्यात आलेली होती व सदर समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झालेला आहे. समितीच्या अहवालाच्या अनुषंगाने हरकती व सूचनांवर निर्णय घेण्याकरीता मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३०/०१/२०१९ रोजी बैठक आयोजित करण्यात आली होती. बैठकीतील निर्देशानुसार इतर मंत्रालयीन विभागांशी संबंधित हरकती सूचनांवर त्या त्या विभागाचे अभिप्राय घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) राज्यातील पाणी टंचाईचा सामना करता यावा यासाठी खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येत आहेत.

१. जिल्हास्तरावर टंचाई परिस्थितीवर मात करण्यासाठी प्रत्येक जिल्हाधिकारी कार्यालयात उपजिल्हाधिकार्यांच्या नियंत्रणाखाली टंचाई नियंत्रण व समन्वयासाठी एक स्वतंत्र कक्ष निर्माण करण्यात आला.
 २. दुष्काळग्रस्त भागात टँकर्स मंजुरीचे अधिकार उपविभागीय अधिकारी यांना प्रदान करण्यात आले.
 ३. खाजगी विहीर अधिग्रहणाचे दर वाढविण्यात आले.
 ४. राज्यातील दुष्काळ घोषित भागातील नळ पाणीपुरवठा योजनांची थकीत विद्युत देयकांची ५% रक्कम टंचाईमधून भरून योजना पुन्हा सुरु करण्याचे निर्देश देण्यात आले.
 ५. टंचाई अंतर्गत उपाययोजनांसाठी निविदा प्रक्रिया राबविण्यास निविदाचा कालावधी कमी करण्यात आला आहे.
 ६. दिनांक २१/०२/२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये टंचाई अंतर्गत उपाययोजनांसाठी रुपये १७३.०० कोटी प्राप्त झाला. त्यापैकी १४७.०० कोटी इतका निधी विभागीय आयुक्तांना वितरीत करण्यात आला.
 ७. टंचाई अंतर्गत निधी वितरीत करण्याच्या पध्दतीत सुधारणा करण्यात आली असून हा निधी जिल्हा परिषदा तसेच महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडे थेट वितरीत करण्यात येत आहे.
 ८. राज्यात सुरु करण्यात आलेल्या चारा छावण्यातील जनावरांसाठी शासकीय टँकर पाणीपुरवठादारांमार्फत पाणीपुरवठा करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला.
 ९. टंचाई कृती आराखडा (ऑक्टोबर, २०१८ ते जून, २०१९) अंतर्गत गाव व वाड्यांमध्ये पाणी पुरवठ्याच्या एकूण ८०१३१ तात्पुरत्या व विशेष दुरुस्ती योजना घेण्यात आल्या आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्ह्यातील उल्हास व वालधुनी नदीचे प्रदूषण रोखण्याबाबत

(५१) * ४६५८१ श्री.जयंत पाटील, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.अनिकेत तटकरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४६१०० ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील कल्याण, डोंबिवली, उल्हासनगर, अंबरनाथ, बदलापूर परिसरात असलेल्या कारखान्यांचे रासायनिक सांडपाणी कोणतीही प्रक्रिया न करता उल्हास व वालधुनी नदीत सोडले जात असल्यामुळे या दोन्ही नद्यांचे पाणी दूषित व काळे झाले असून ते पिण्यास योग्य नसल्याचा अहवाल आरोग्य विभागाने दिला आहे तसेच दूषित पाण्यामुळे परिसरातील शेतीचे नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या कार्यक्षेत्रातील सांडपाणीही नदीपात्रात सोडले जात असल्याने या नद्यांना नाल्याचे स्वरूप प्राप्त झाले असल्याने नद्यांमधील वाढत्या प्रदूषणाची दखल घेऊन वनशक्तीसारख्या सामाजिक संस्थांच्या माध्यमातून शासकीय यंत्रणांची निष्क्रियता सर्वोच्च न्यायालयापर्यंत गेल्यानंतरही याबाबत उपाययोजना करण्याऐवजी प्रदूषण नियंत्रण मंडळ याकडे दुर्लक्ष करीत आहेत, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मागील ४ वर्षांपूर्वी उल्हास आणि वालधुनी नदीचे प्रदूषण रोखण्यात असमर्थ ठरल्यामुळे येथील महानगरपालिका, सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र आणि महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाला एकत्रित ९५ कोटी रुपयांचा राष्ट्रीय हरित लवादाने दंड आकारला असून उल्हास आणि वालधुनी नदीचे प्रदूषण सुरुच आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दिलेल्या आश्वासनांची पूर्तता करण्याची जबाबदारी निश्चित करून तसेच प्रदूषण रोखण्याबाबत कार्यवाही करून संबंधितांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) प्रश्नाधीन औद्योगिक क्षेत्रांमधील रासायनिक कारखान्यांमधून निर्माण होणारे औद्योगिक सांडपाणी विनाप्रक्रिया नदीमध्ये सोडण्यास महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून परवानगी देण्यात येत नाही.

उल्हास नदीवरील महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अखत्यारितील मोहने बंधाऱ्यातून प्रश्नाधीन शहरांना पाणीपुरवठा करण्यात येतो. सदरहू पाण्याच्या नमुन्यांची तपासणी उल्हासनगर महानगरपालिकेने जिल्हा आरोग्य प्रयोगशाळा, ठाणे यांच्याकडून करून घेतली असून त्यानुसार सदर पाणी पिण्यास योग्य असल्याचे निदर्शनास आले आहे.

उल्हास व वालधुनी नदीच्या प्रदूषित पाण्यामुळे शेती पिकांचे नुकसान झाल्याबाबतची तक्रार वा निवेदन कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद ठाणे यांचेकडे प्राप्त झालेले नाही.

(२), (३) व (४) मा.राष्ट्रीय हरीत लवाद, पश्चिम विभाग, पुणे यांनी वनशक्ती पब्लिक ट्रस्टने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ व इतर यांचेविरुद्ध मूळ अर्ज क्र.३७/२०१३ दाखल केला होता. त्यामध्ये मा.लवादाने दिनांक २/०७/२०१५ अन्वये पारित केलेल्या आदेशानुसार महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाला रुपये १० कोटीची बँकेची हमी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे जमा करण्याबाबत आदेश दिले होते. तसेच उल्हासनगर महानगरपालिका व कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका यांना प्रत्येकी रुपये १५ कोटी आणि अंबरनाथ नगरपालिका आणि कुळगाव बदलापूर नगरपालिका यांना प्रत्येकी रुपये ५ कोटी विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांच्याकडे जमा करण्याबाबत आदेश दिले होते.

सदर आदेशाविरुद्ध उल्हासनगर महानगरपालिकेने मा.सर्वोच्च न्यायालयात सिव्हिल अपिल क्र. १०५८२/२०१७ दाखल केले असून सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

मा.सर्वोच्च न्यायालयात दाखल सदर प्रकरणी मा.न्यायालयाने उल्हास नदीमध्ये सोडण्यात येणाऱ्या सांडपाण्यावर प्रक्रिया यंत्रणा उभारण्याकरीता संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांना निर्देश दिले असून सदर कामाचा आढावा सचिव (पर्यावरण) यांनी दर १५ दिवसांनी घेण्याचे निर्देश मा.न्यायालयाने दिले आहेत.

मा.न्यायालयाने दिनांक १०/०४/२०१९ रोजी दिलेल्या निर्देशास अनुसरून प्रधान सचिव (पर्यावरण) यांच्या अध्यक्षतेखाली अद्यापपर्यंत ४ आढावा बैठका घेण्यात आल्या आहेत.

संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा कार्यान्वित करण्याकरीता होत असलेल्या विलंबाच्या अनुषंगाने संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांविरुद्ध गुन्हे दाखल का करण्यात येऊ नये अशा नोटीस महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत पाठविण्याचा निर्णय दिनांक १४/०६/२०१९ रोजी आयोजित आढावा बैठकीमध्ये घेण्यात आला असून त्याबाबत महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून पुढील कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

वेण्णा नदी प्रदूषणमुक्त करण्याबाबत

(५२) * ४८७४७ श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या निष्काळजीपणामुळे हिंगणा महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ येथील कारखाने सोडत असलेल्या रासायनिक पाण्यामुळे वेण्णा नदी दूषित झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नदीच्या आश्रयाने वसलेल्या गावांतील विहिरी, हातपंपाना नदीतील पाण्याचा पाझर असल्याने नदीकाठी असलेल्या गावकऱ्यांना दूषित पाणी पिण्यास मिळत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, येथील प्रदूषित पाणी जनावरांपासून शेतीलाही बाधित करित असल्याने नदीचे पाणी प्याल्याने जनावरांचा मृत्यू होत असून शेती पिकांवरही विपरीत परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वेण्णा नदी प्रदूषणमुक्त करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे असून नगरपंचायत, हिंगणा व ग्रामपंचायत, रायपूर या नागरी वस्तीतून विनाप्रक्रिया सोडण्यात येणाऱ्या घरगुती सांडपाण्यामुळे वेण्णा नदी प्रदूषित झाली आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) दूषित पाण्यामुळे जनावरांचा मृत्यू झाल्याबाबतची तक्रार जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांच्या कार्यालयाकडे प्राप्त झालेली नाही.

दूषित पाण्यामुळे शेतपिकावर विपरीत परिणाम होत असल्याबाबतची कोणत्याही शेतकऱ्याची तक्रार जिल्हा अधीक्षक, कृषी अधिकारी, नागपूर यांच्या कार्यालयाकडे प्राप्त झालेली नाही.

(४) वेण्णा नदीमध्ये विनाप्रक्रिया सोडण्यात येणाऱ्या घरगुती सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्याकरीता सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा उभारण्याच्या सूचना महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने नगरपंचायत, हिंगणा व ग्रामपंचायत, रायपूर यांना दिल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई शहरातील प्रदूषणावर नियंत्रण घालण्याबाबत

(५३) * ४७५४३ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४०८२ ला दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विज्ञान पर्यावरण केंद्रामार्फत राष्ट्रीय कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने प्रसिध्द केलेल्या यादीत भारतातील पर्यावरण सद्यःस्थिती सन २०१९ च्या अहवालात महाराष्ट्रातील मुंबई शहर सर्वाधिक प्रदूषित शहर असल्याचे दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास घोषित केले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर प्रदूषणावर नियंत्रण घालण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) मुंबई शहरातील प्रदूषण नियंत्रण करून हवेची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी कृती आराखडा तयार करण्याचे काम आयआयटी, मुंबई व निरी (NEERI) या संस्थांना दिले आहे. त्याचबरोबर मुंबई येथील माहूल, चेंबूर व अंबापाडा या परिसरातील हवेची गुणवत्ता सुधारण्यासंदर्भात म.प्र.नि. मंडळाकडून कृती आराखडा तयार करण्यात आलेला असून तो केंद्र सरकारच्या केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळास (CPCB) मान्यतेसाठी सादर केला आहे.

मुंबई शहरातील वाहनांची संख्या वाढत असल्याने हवेची गुणवत्ता खालावत असून शहरातील प्रमुख जंक्शनवर म.प्र.नि. मंडळाच्यावतीने निरी (NEERI) व आयआयटी (IIT), मुंबई यांच्या सहयोगाने प्रायोगिक तत्तवावर हवा शुध्दीकरण यंत्रणा (विंड ओगर्मंटेशन आणि प्युरीफायिंग युनिट (WAYU)) बसविण्यात आली आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

आजंती (ता.नेर, जि.यवतमाळ) येथील पिण्याच्या पाण्याची समस्या सोडविण्याबाबत

(५४) * ४६७०९ श्री.ख्वाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आजंती (ता.नेर, जि.यवतमाळ) येथील पिण्याच्या पाण्याची गंभीर परिस्थिती निर्माण झाली असून शासन याकडे दुर्लक्ष करित असल्याने ग्रामस्थांनी लोकसभा निवडणुक २०१९ वर बहिष्कार घालणार असल्याबाबतचे निवेदन तालुका दंडाधिकारी, नेर यांना माहे एप्रिल, २०१९ च्या पहिल्या सप्ताहात दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार पिण्याच्या पाण्याची समस्या सोडविण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) याबाबत दिनांक ३०/०४/२०११ रोजी तहसिलदार, नेर व गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, नेर यांचेकडून प्रत्यक्ष पाहणी करण्यात आली आहे.

मौ.आजंती, ता.नेर या गावातील ८ पैकी ४ सार्वजनिक विहिरी व ९ पैकी ६ हातपंपास पाणी उपलब्धता आहे. एक कायमस्वरूपी नळ पाणीपुरवठा सुरु आहे. सदर नळ पाणीपुरवठा योजना सक्षमपणे चालविण्यासाठी गावातील सर्व कुटुंबांनी ग्रामपंचायतकडे आवश्यक ती रक्कम भरून नळ जोडणी घेणे आवश्यक असल्याचे चौकशीअंती आढळून आले.

सद्यःस्थितीत सदर गावातील काही भागातील तात्पुरती पाणी टंचाईची समस्या सोडविण्याच्या दृष्टीने दिनांक १०/०४/२०१९ पासून टँकरद्वारे पाणीपुरवठा सुरु करण्यात आला आहे व दिनांक २६/०४/२०१९ पासून खाजगी विहीर अधिग्रहणाद्वारे पाणीपुरवठा सुरु आहे. तसेच कायमस्वरूपी पाणी पुरवठ्याचा प्रश्न सोडविण्याच्यादृष्टीने संबंधित कुटुंबांना ग्रामपंचायतमार्फत नळ जोडणी देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कनिष्ठ महाविद्यालयात प्रवेश घेण्यासाठी सीबीएसई व आयसीएसई बोर्डाची महाविद्यालये वाढविण्याबाबत

(५५) * ४८५१५ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सीबीएसई व आयसीएसई बोर्डाच्या परीक्षांचे निकाल नुकतेच जाहीर झाले असून ११ वी आणि १२ वीसाठी कनिष्ठ महाविद्यालयात प्रवेश घेण्यासाठी बोर्डाचे महाविद्यालय पुरेशे उपलब्ध नसल्याचे माहे मे, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ११ वी नंतर बोर्ड बदलावा लागणार असल्याने त्यासाठी एसएससी बोर्डाच्या निकालाची वाट पाहावी लागणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सीबीएसई व आयसीएसई महाविद्यालय वाढविण्याबाबत तसेच सदर विद्यार्थ्यांना प्रवेशासाठी अन्य पर्याय उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१), (२) व (३) राज्य मंडळ सीबीएसई, आयसीएसई अथवा अन्य मंडळाशी संलग्न व्हावे, हा संबंधित महाविद्यालयाच्या व्यवस्थापनेचा निर्णय असतो.

राज्य मंडळाच्या विद्यार्थ्यांसोबतच इतर मंडळाचे विद्यार्थी राज्य मंडळाशी संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये/उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये प्रवेश घेवू इच्छित असल्यास यासाठी पुरेशी क्षमता उपलब्ध आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जाम ग्रामपंचायत (ता.समुद्रपूर, जि.वर्धा) अंतर्गत पाणीपुरवठा
योजनेच्या कामात निकृष्ट दर्जाचे पाईप वापरल्याबाबत**

(५६) * ४७०३४ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जाम ग्रामपंचायत (ता.समुद्रपूर, जि.वर्धा) अंतर्गत महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण जिल्हा परिषदेच्या पाणीपुरवठा योजनेच्या कामात निकृष्ट दर्जाचे आय.एस.आय. मार्क नसलेले पाईप वापरण्यात आल्याने पाणीपुरवठा योजनेची पाईपलाईन लिकेज होवून पाण्याची गळती होत असल्याचे दिनांक ३० जानेवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, सदर निकृष्ट दर्जाच्या पाईपलाईन प्रकरणाबाबत ग्रामपंचायत तसेच जिल्हा परिषदेकडे तक्रार करूनही कोणतीच कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) पाईप पुरविणाऱ्या ऑकार पॉलिमर प्रा.लि. नरखेड या कंपनीविरुद्ध फसवणुकीचा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

(४) सर्व पुरावे जमा केल्यानंतरच संबंधितांवर कारवाई करण्यात आली आहे. त्यामुळे विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

गंगाखेड (जि.परभणी) तालुक्यातील गावांमध्ये

पाणीटंचाई निर्माण झाल्याबाबत

(५७) * ४७३०३ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गंगाखेड (जि.परभणी) तालुक्यातील ६४ गावांमध्ये पाणीटंचाई निर्माण झाल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पाणी टंचाई निर्माण झाल्यामुळे ग्रामपंचायतींनी विहिर, बोअर अधिग्रहण तसेच टँकरने पाणीपुरवठा करण्यासाठी पंचायत समितीकडे ८८ प्रस्ताव दाखल केले असून यामध्ये ७७ प्रस्ताव हे अधिग्रहणासाठी असून ११ प्रस्ताव टँकरसाठी आहेत, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार उक्त प्रस्तावांपैकी किती प्रस्तावांना मंजूरी देण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) पंचायत समिती, गंगाखेड यांच्याकडे माहे मार्च, २०१९ मध्ये ७८ विहीर अधिग्रहणाचे व ६ टँकरसाठी असे ८४ प्रस्ताव प्राप्त झाले होते.

(३) पंचायत समिती व तहसिल कार्यालय स्तरावरून चौकशी करण्यात येवून प्राप्त प्रस्तावांपैकी अधिग्रहणासाठीचे ४३ व टँकरसाठीचे ०२ मंजूर करण्यात आलेले आहेत. उर्वरित प्रस्ताव एप्रिल, २०१९ मध्ये मंजूर करण्यात आलेले आहे.

दिनांक १०/०६/२०१९ च्या टँकर अहवालानुसार गंगाखेड तालुक्यात एकूण १४ टँकर सुरु आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पश्चिम विदर्भातील पाणी टंचाईची समस्या सोडविण्याबाबत

(५८) * ४७२३९ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पश्चिम विदर्भातील अनेक गावात पाणीटंचाई तीव्र झाली असून धरणातील जलसाठ्याच्या पातळीत कमालीची घट झाल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अकोला शहराला पाणीपुरवठा करणाऱ्या काटेपूर्णा धरणात केवळ २२.३५ टक्के जलसाठा शिल्लक असल्याने अकोला शहरालगतच्या गावात नळ पाणीपुरवठा योजना देखील बंद पडल्याने जास्त प्रमाणात पाणी टंचाई निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विदर्भातील पाणी टंचाईची समस्या सोडविण्याकरीता कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, त्याचे स्वरूप काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) काटेपूर्णा प्रकल्पात दिनांक १ जून, २०१९ रोजी १२.१६% जलसाठा शिल्लक होता. अकोला शहरालगतच्या गावात कोणतीही पाणीपुरवठा योजना बंद झाली नाही.

(३) पिण्याच्या पाण्याच्या टंचाईच्या अनुषंगाने नागपूर व अमरावती विभागासाठी तसेच संपूर्ण राज्यासाठी ऑक्टोबर ते जून या कालावधीसाठी त्रैमासिक टंचाई कृती आराखडे तयार करण्यात आले होते व त्यानुसार पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी विविध उपाययोजना राबविण्यात आल्या आहेत.

तसेच पाणी टंचाई कायमस्वरूपी दूर होण्याच्यादृष्टीने राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम, मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम तसेच जलस्वराज्य कार्यक्रम अंतर्गत विविध पाणीपुरवठा योजना राबविण्यात येत आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिरडशहापूर (ता.औंढा नागनाथ, जि.हिंगोली) परिसरात नळ पाणीपुरवठा योजना सुरु करण्याबाबत

(५९) * ४७११६ श्री.रामराव वडकुते, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिरडशहापूर (ता.औंढा नागनाथ, जि.हिंगोली) परिसरातील गावात व वाडी तांड्यावरील परिसरात भीषण पाणीटंचाई निर्माण झाली असून तेथील २३ गाव प्रादेशिक नळ योजना मागील ३ वर्षांपासून बंद अवस्थेत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर नळ पाणीपुरवठा योजना सुरु करून तेथील नागरीकांना पाणीपुरवठा करण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) मौ.शिरडशहापूर (ता.औंढा नागनाथ, जि.हिंगोली) या गावाचा समावेश २० गावे पुरजळ प्रादेशिक नळ पाणीपुरवठा योजनेत असून सदरील योजनेच्या पुनरुज्जीवनाच्या रूपये ५३८.९९ लक्ष इतक्या किंमतीच्या अंदाजपत्रकास मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत विभागाच्या दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे. सदरच्या कामाची निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून कामाचे कार्यारंभ आदेश दिनांक २४ मे, २०१९ रोजी देण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई विद्यापीठातील सुरक्षा कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देण्याबाबत

(६०) * ४८७२३ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना आणि फोर्ट संकुलातील सुरक्षा कर्मचाऱ्यांना आपत्कालीन घटना रोखण्यासाठी पुरेसे प्रशिक्षण नसल्याचे दिनांक १५ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून विद्यापीठात सुरक्षा सुविधांचे नियमित परिक्षण होत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यापीठातील सुरक्षा रक्षकांना तज्ञांकडून प्रशिक्षण देण्यासह सुरक्षा सुविधांचे नियमित परीक्षण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद येथील
गुणपत्रिका पेपर खरेदीत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(६१) * ४६९४३ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद येथील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ प्रशासनाने सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात गुणपत्रिकेचा कागद शेषा साईन या कंपनीकडून ६ रुपये ३ पैसे दराने खरेदी केला, परंतु सदर विद्यापीठात पुर्वीच्याच २३ लाख उत्तरपत्रिका उपलब्ध असूनही विद्यापीठ वारंवार नवीन उत्तरपत्रिका खरेदी करत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१८-१९ या वर्षात जगभरात कागदाचे दर वाढले असताना सुध्दा विद्यापीठाने कागद खरेदीसाठी खुल्या निविदेद्वारे अटलांटा कंपनीकडून २ रुपये ५८ पैसे प्रमाणे खरेदी केले तसेच, सन २०१७-१८ या वर्षी वुई शाईन कंपनीकडून गुणपत्रिका कागद खरेदी केल्यामुळे या व्यवहारात रुपये २५ लक्ष रुपयांचा आर्थिक गैरव्यवहार झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मागील ३ वर्षांपासून गुणपत्रिकेसाठी लागणारा कागद खरेदी व्यवहाराची चौकशी करण्याची मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

औरंगाबाद येथील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ प्रशासनाने नियमानुसार ई-निविदा प्रक्रियेचा वापर करून सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात गुणपत्रिकेचा कागद शेषा साईन या कंपनीकडून ६ रुपये ३ पैसे दराने खरेदी केला आहे. तथापि, विद्यापीठात पुर्वीच्याच २३ लाख उत्तरपत्रिका धुळ खात पडल्या असल्याची बाब खरी नाही. तर पुर्वीच्या उत्तरपत्रिका नविन शैक्षणिक वर्षात वापरण्यात येत आहेत.

(२) हे खरे नाही.

सन २०१८-१९ या वर्षात खरेदीसाठी ई-निविदा प्रक्रिया करण्यात आली होती. सदर प्रक्रियेद्वारे L-१ (लघुत्तम पुरवठाधारक) अटलांटा फॉर्मस प्रा.लि. यांना खरेदी आदेश दिलेला आहे. विद्यापीठास आवश्यकतेनुसार गुणपत्रिका खरेदी प्रक्रिया नियमानुसार करण्यात येते.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद विद्यापीठातील गैरकारभाराची चौकशी करण्याकरीता प्रा.एस.एफ.पाटील, यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नियुक्त करण्यात आली होती. चौकशी करण्यात आलेल्या मुद्द्यांमध्ये गुणपत्रिकांची खरेदी हा देखील एक मुद्दा आहे. सदर समितीने आपला अहवाल मा.राज्यपाल तथा कुलपती यांना सादर केला असून सदर अहवालाच्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही चालू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील नळ पाणीपुरवठा योजना बंद असल्याबाबत

(६२) * ४८२३० श्री.रविंद्र फाटक, अॅड.अनिल परब, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यात १९३ स्वतंत्र नळ पाणीपुरवठा योजना असून त्यापैकी १५५ पाणी योजना सुरु असून ३३ योजना पाण्याअभावी बंद असल्याचे माहे मे, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त नळ पाणीपुरवठा योजना बंद राहण्यामागची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून स्वतंत्र नळ पाणीपुरवठ्याकरीता निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

शहापूर तालुक्यात सन २००६ पासून राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल योजनेतर्गत मंजूर १९३ योजनांपैकी सद्यःस्थितीत २६ योजनांची कामे बंद आहेत. या २६ पैकी २ नळ पाणीपुरवठा योजना व २ साध्या विहिरी योजना अशा एकूण ४ योजना उद्भव कोरडा असल्याने रद्द करण्यात आल्या आहेत, ३ योजनांमध्ये संबंधितांवर गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. उर्वरित १९ योजना ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीच्या उदासिनतेमुळे रखडलेल्या आहेत.

(२) ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता समिती यांच्याकडून कामाबाबत उदासिनता, स्थानिक पातळीवरील ग्रामस्थांचे व जागेबाबतचे वाद, योजनेचे पाईप व इतर साहित्य चोरीस जाणे, उद्भव कोरडे पडणे व काही ठिकाणी उद्भव बदलावा लागणे इत्यादी कारणांमुळे विलंब झालेला आहे.

(३) दिनांक ०९ मार्च, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने रखडलेल्या योजनांचे मूल्यांकन करून अंतिम टप्प्यात असलेल्या योजना आहे त्या स्थितीत पूर्ण करण्याच्या व कामे पूर्ण होणे शक्य नसलेल्या योजना ताब्यात घेऊन जिल्हा परिषदेमार्फत पुढील कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. त्यानुषंगाने २२ नळ पाणीपुरवठा योजनांबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे. ज्या ठिकाणी उद्भव कोरडा आहे त्या ठिकाणी पर्यायी उद्भव घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील विनाअनुदानित शाळांना अनुदान देण्याबाबत

(६३) * ४८७८८ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील विनाअनुदानित शाळांना अनुदान देण्यास दिरंगाई करणाऱ्या पालिका आयुक्तांविरोधात शिक्षकांनी पालिका मुख्यालयाच्या प्रवेशद्वारावर दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास आत्मदहनाचा इशारा दिला होता, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त विनाअनुदानित शाळांना अनुदान देण्यास दिरंगाई करण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विनाअनुदानित शाळांना अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) शिक्षकांनी पालिका मुख्यालयाच्या प्रवेशद्वारावर आंदोलन केले.

(२) व (३) बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने त्यांच्या क्षेत्रात त्यांच्यास्तरावरून मान्यता दिलेल्या खाजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान ग्राह्य धरण्यात येणार नसल्याचे शासनस्तरावरून आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना कळविण्यात आले आहे. त्यानंतरही बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने सदर क्षेत्रात खाजगी प्राथमिक शाळांना मान्यता दिली असल्याने ही बाब बृहन्मुंबई महानगरपालिकेशी संबंधित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विक्रमगड (जि.पालघर) तालुक्यातील नळ पाणीपुरवठा
योजनेची कामे पूर्ण करण्याबाबत**

(६४) * ४८९१४ श्रीमती विद्या चव्हाण, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विक्रमगड (जि.पालघर) तालुक्यातील टेटवाली, उघाणीपाडा, हातणे, उटावली व उपराळे या गावांमध्ये सन २०११-१२ मध्ये राष्ट्रीय पेयजल योजनेंतर्गत नळ पाणीपुरवठा योजनेतील पाण्याच्या टाक्यांची कामे, पाईपलाईनची अपूर्ण कामे तसेच पाण्याच्या टंचाईबाबत 'समर्थन' संस्थेने मा.पाणीपुरवठा मंत्री, मा.पाणीपुरवठा राज्यमंत्री, अपर मुख्य सचिव, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग यांच्या दिनांक २० डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाद्वारे निदर्शनास आणून दिली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त गावांमध्ये राष्ट्रीय पेयजल योजनेच्या नळ पाणीपुरवठा योजनेसाठी शासनाचा लाखो रुपयाचा निधी खर्च होऊनही मागील ६ वर्षांपासून प्रलंबित असलेली राष्ट्रीय नळ पाणीपुरवठा योजनेची अपूर्ण कामे पूर्ण करण्याबाबत निवेदनाच्या तक्रारीच्या अनुषंगाने पाणी टंचाईग्रस्तांना व गावपाड्यांना कायमस्वरूपी पाणीपुरवठा करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून निवेदनातील मागणीनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

टेटवाली येथे ७ विंधन विहिरी, ३ साध्या विहिरी व २ लघु नळ पाणीपुरवठा योजना कार्यान्वित आहेत. उघाणीपाडा येथे ३ विंधन विहिरी, ३ साध्या विहिरी व १ लघु नळ पाणीपुरवठा योजना कार्यान्वित आहेत. हातणे गावाकरीता ४ विंधन विहिरी, १ साधी विहीर व १ लघु नळ पाणीपुरवठा योजना कार्यान्वित आहेत. उटावली पोटखळ येथे ३ विंधन विहिरी, २ साध्या विहिरी व १ लघु नळ पाणीपुरवठा योजना कार्यान्वित आहेत. उपराळे येथे २ विंधन विहिरी, १ साधी विहीर व सामाजिक संस्थेमार्फत १ लघु नळ पाणीपुरवठा योजना सुरळीत सुरु आहे. सदयःस्थितीत सदर गाव / वाड्यांना सुरळीतपणे पाणीपुरवठा सुरु आहे. टंचाईसदृश परिस्थिती नाही. टॅकरने पाणीपुरवठा करण्याबाबत मागणी नाही.

(३) दिनांक ०९ मार्च, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने अपूर्ण असलेल्या योजनांचे मूल्यांकन करून अंतिम टप्प्यात असलेल्या योजना आहे त्या स्थितीत पूर्ण करण्याच्या व कामे पूर्ण होणे शक्य नसलेल्या योजना ग्राम पाणीपुरवठा व स्वच्छता समितीकडून ताब्यात घेऊन जिल्हा परिषदेमार्फत पुढील कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. त्यानुषंगाने कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नेरळ (जि.रायगड) येथील बॉडशेत आदिवासी वाडीतील
पाणी टंचाई दूर करण्याबाबत**

(६५) * ४९०९४ श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता

मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नेरळ (जि.रायगड) येथील ओलमन ग्रामपंचायतीतर्गत येणाऱ्या बॉडशेत आदिवासी वाडीत भीषण पाणी टंचाई निर्माण झाली असून गेल्या १५ दिवसांपासून महिलांना रात्रभर विहिरीवर मुक्काम करून हंडाभर पाणी जमा करावे लागत असल्याचे माहे मे, २०१९ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू भागात टॅकरने पाणीपुरवठा करून येथील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) व (२) ओलमन गट ग्रामपंचायती अंतर्गत येणाऱ्या बॉडशेत या वाडीमध्ये २ हातपंप, १ दुहेरी पंप व २ विहिरी आहेत. त्यापैकी दोन्ही विहिरी कोरड्या पडल्या असून दुहेरी पंप व हातपंप यांची पाण्याची पातळी खाली गेल्याने पाण्याची आवक कमी झाली आहे. त्यामुळे पाणी टंचाई भासत होती म्हणून बॉडशेत या वाडीस टॅकरद्वारे पाणीपुरवठा सुरु करण्यात आलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

शालेय क्रीडा स्पर्धेच्या मानधनात वाढ करण्याबाबत

(६६) * ४७४४५ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.श्रीकांत देशपांडे,

श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय विद्यार्थ्यांमध्ये खिलाडू वृत्ती निर्माण करण्यासाठी तालुका, जिल्हा व राज्यस्तरावर विविध शालेय क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन केले जाते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, क्रीडा स्पर्धासाठी देण्यात येणारे मानधन तालुक्यातील शाळांच्या संख्येचा व स्पर्धकांचा विचार करता अत्यंत कमी असल्याने तालुका, जिल्हा व राज्यस्तरीय शालेय क्रीडा स्पर्धांचे मानधन वाढविण्याबाबत मागणी केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून क्रीडा स्पर्धासाठी देण्यात येणारे मानधन वाढविणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) होय.

(२) नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाचे अवर सचिव यांना
निलंबित करण्याबाबत**

(६७) * ४७४५३ श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाराष्ट्र खाजगी शाळेतील कर्मचारी नियमावली १९८१ मधील अनुसूची "फ" व संवर्ग "क" चा संबंध दिनांक १३ जून, २०१७ च्या पत्रात नमूद केलेल्या दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१६ व दिनांक २४ जानेवारी, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयाशी येत नाही तसेच हे दोन्ही शासन निर्णय संवर्ग "क" मधील सेवाज्येष्ठता ठरविण्याकरीता लागू नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कायदेशीर संवैधानिक बाबींकडे दुर्लक्ष करून श्री.स.द.माने, अवर सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांनी दिनांक १३ जून, २०१७ चे पत्र निर्गमित केल्यामुळे शिक्षण क्षेत्रात कायदेशीर तरतुदीबाबतचा संभ्रम निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, श्री.स.द.माने यांनी पत्र निर्गमित केल्याप्रकरणी आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याने लोकप्रतिनिधींनी पत्राबाबतची अवैधता त्यांना प्रत्यक्ष भेटून त्यांच्या निदर्शनास आणून देवूनही त्यांनी पत्र रद्द केले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास श्री.स.द.माने यांना निलंबित करण्याची मागणी दिनांक १९ डिसेंबर, २०१७ व दिनांक २५ डिसेंबर, २०१७ रोजी वा त्यानंतरही अनेकवेळा शासनास निवेदन देवून केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१), (२), (३), (४) व (५) शिक्षकांच्या ज्येष्ठता सूचीबाबत दिनांक ०३ मे, २०१९ च्या शासन परिपत्रकान्वये नव्याने सूचना निर्गमित करण्यात आल्या असून त्याद्वारे दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०१७ व दिनांक २४ जानेवारी, २०१७ चे शासन परिपत्रक अधिक्रमित करण्यात आले आहे. तसेच, श्री.स.द. माने, अवर सचिव यांचेकडून खुलासा घेण्यात आला असून सदर खुलासा मान्य करण्यात आला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठांतर्गत अल्पसंख्यांक
समुदायाच्या मुलींसाठी वसतिगृह बांधण्याबाबत**

(६८) * ४७५६४ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.निलय नाईक : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठांतर्गत अल्पसंख्यांक समुदायाच्या दोनशे मुलींची प्रवेश क्षमता असलेल्या वसतिगृह बांधकामास माहे जून, २०१६ मध्ये अल्पसंख्यांक विकास विभागाने मंजूरी देवूनही व निधी उपलब्ध करूनही वसतिगृहाचे बांधकाम सुरु झाले नसल्याचे दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू वसतिगृहाचे बांधकाम सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

दिनांक २९ मार्च, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर येथे अल्पसंख्याक समाजातील उच्च शिक्षण घेणाऱ्या १०० मुलींच्या वसतिगृहाच्या बांधकामास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली. याकरीता दिनांक १६ मे, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये रुपये १.०० कोटी निधी वितरीत करण्यात आला.

सदर वसतिगृहाची प्रवेश क्षमता वाढवून २०० मुलींच्या वसतिगृहाच्या बांधकामास प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्णवेळ ग्रंथपाल करून त्यांना सातवा वेतन आयोग व निवृत्तीवेतन लागू करण्याबाबत

(६९) * ४७७२६ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.श्रीकांत देशपांडे, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील माध्यमिक शाळांमध्ये २२ वर्षांपासून अर्धवेळ काम करणाऱ्या ५९६ ग्रंथपालांची पूर्णवेळ नियुक्ती करण्याचा तसेच राज्यातील अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्णवेळ करण्याबाबतचा निर्णय शासनाने दिनांक २८ जानेवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास घेतला असून या निर्णयात अनेक जाचक अटी आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यामुळे ग्रंथपालांची या जाचक अटी शिथिल करून १००० विद्यार्थी संस्थेऐवजी ७०० विद्यार्थी संस्थेमागे एक पूर्णवेळ ग्रंथपाल करावा व २ शाळा मिळून एक पूर्ण वेळ ग्रंथपाल असावा अशी मागणी आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू केला परंतु त्यापासून अर्धवेळ ग्रंथपालांना वंचित ठेवले असून राज्यातील अर्धवेळ ग्रंथपालांना पेन्शन, वैद्यकीय प्रतिपुर्ती अथवा कोणतेही तत्सम लाभ दिले जात नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, कामानुसार हुद्दा व समान काम समान वेतन धोरणानुसार अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्ण वेळ ग्रंथपालाचा दर्जा देवून वेतनश्रेणी, वैद्यकीय व तत्सम लाभ व निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याबाबत तसेच राज्यातील अर्धवेळ ग्रंथपालांना पूर्णवेळ ग्रंथपाल म्हणून कायम करून त्यांना ग्रंथपालांची वेतनश्रेणी व सातवा वेतन आयोग लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) हे खरे आहे.

(४) अर्धवेळ पद हे तात्पुरते पद असून सदर पदास सेवासंरक्षण नाही. त्यान्वये सदर पदास वैद्यकीय लाभ व निवृत्तीवेतन योजना लागू नाही.

अर्धवेळ ग्रंथपालांना ७ वा वेतन आयोग लागू करण्याबाबत वित्त विभागाच्या सहमतीने निर्णय घेण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पाले बुद्रुक (ता.पनवेल, जि.रायगड) येथील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत

(७०) * ४७६१७ श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पनवेल (जि.रायगड) तालुक्यातील पाले बुद्रुक ग्रामपंचायत हद्दीतील कोळवाडी येथून तसेच शेजारील गावातून पाणी माफिया नियमबाह्य पध्दतीने वाटेल इतक्या खोलीवर बोरिंग करत व त्यावर विद्युत पंपाच्या सहाय्याने बेसुमार पाण्याचा उपसा करून हे पाणी शेजारील औद्योगिक वसाहतीमध्ये व्यावसायिक वापरासाठी वापरत असल्याने पाण्याचा अपव्यय केला जातो त्यामुळे भूजल पातळी कमी झाल्याने ग्रामपंचायत हद्दीतील गावांना पाणी टंचाईस सामोरे जावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ग्रामस्थांनी जिल्हाधिकारी, रायगड, ग्रामीण पाणीपुरवठा विभाग, तहसिलदार, पनवेल, गटविकास अधिकारी, पनवेल, पंचायत समिती आदींकडे माहे मार्च, २०१९ मध्ये लेखी तक्रारी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी तहसिलदार, पनवेल तसेच गटविकास अधिकारी, पनवेल यांना आदेश देण्यात आलेले असतानाही पाणी माफियांविरोधात कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पाणी माफियांविरोधात कारवाई करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर जबाबदारी निश्चित करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे नाही. पनवेल (जि.रायगड) तालुक्यातील पाले बुद्रुक या गावात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई नाही. तथापि, कोळवाडी, पाले बुद्रुक येथील ग्रामस्थ खाजगी जागेत खोदलेल्या बोअरवेल मधून पाण्याचा उपसा करून त्याची विक्री करत होते हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

कोळवाडी, पाले बुद्रुक येथील ग्रामस्थांनी खाजगी जागेत खोदलेल्या बोअरवेलमधून अनधिकृत पाण्याचा उपसा करत असलेल्या विंधण विहिरींचे तहसिलदार कार्यालयामार्फत अधिग्रहण करण्यात आले आहे. तसेच तहसिलदार, पनवेल यांनी या बोअरवेलमधून वाणिज्य व इतर प्रयोजनार्थ पाणी उपसा करण्यास दिनांक २२/०४/२०१९ च्या आदेशान्वये मनाई केलेली आहे. या आदेशाचे उल्लंघन केल्याप्रकरणी संबंधितांविरुद्ध गुन्हा नोंद करून आरोपींना अटक करण्यात आली होती.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गाव तेथे ग्रंथालय होणेबाबत

(७१) * ४८१४४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गाव तेथे ग्रंथालय व्हावे हे शासनाचे धोरण असून नवीन ग्रंथालयांना शासन मान्यता व त्यासाठी सुरुवातीची काही वर्षे जिल्हा नियोजन व विकास मंडळातून आर्थिक तरतूद होत असताना नवीन ग्रंथालयांना मान्यता बंद करण्याचे कारण काय आहे,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नवीन ग्रंथालयांना मान्यता देण्याबाबत तसेच सार्वजनिक ग्रंथालयाची बंद केलेली दर्जोन्नती पुन्हा सुरु करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) व (२) राज्यात सद्यःस्थितीत १२१४९ शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालये सुरु आहेत. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या महसूल यंत्रणेकडून करण्यात आलेल्या तपासणीनुसार मा.मंत्रिमंडळाने नवीन सार्वजनिक ग्रंथालयांना शासन मान्यता व दर्जोन्नती देण्यात येवू नये असा निर्णय घेतला आहे. यानुषंगाने दिनांक २२/०३/२०१३ व दिनांक ०७/०६/२०१४ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना

आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत

(७२) * ४७६३७ श्री.श्रीकांत देशपांडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वरिष्ठ महाविद्यालय शिक्षकेतर कर्मचारी यांना शासन अधिसूचना दिनांक ७ ऑक्टोबर, २००९ नुसार सुधारीत सेवा अंतर्गत आश्वासित प्रगती योजना (२४ वर्षांनंतरची) लागू करण्यात आली परंतु माध्यमिक व उच्च

माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सदर योजना लागू करण्याबाबतचा प्रस्ताव प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना (सुधारित सेवा अंतर्गत आश्वसित प्रगती योजना (२ री कालबद्ध पदोन्नती २४ वर्षानंतरची) लागू करण्यासाठी दिनांक ४ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी निकाल लावला असून मा.उच्च न्यायालयाने ८ आठवड्यांच्या आत यावर निर्णय घेवुन सदर लाभ देण्याचे आदेश दिले असूनही शासनाने यावर निर्णय घेतला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना आश्वसित प्रगती योजना (२४ वर्षानंतरची) लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना ही योजना उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या दिनांक १५/०२/२०११ व दिनांक २८/१२/२०१० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये लागू केली होती. परंतु, सदरचे शासन निर्णय रद्द करण्यात आलेले आहेत.

(२) व (३) मा.उच्च न्यायालयाने रिट याचिका क्र. ३३४/२०१८ व इतर याचिकामध्ये दिनांक ०४/१०/२०१८ रोजी दिलेल्या आदेशाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालयात पुनर्विलोकन याचिका दाखल करण्यात आलेल्या आहेत. दरम्यान वित्त विभागाच्या दिनांक ०१/०१/२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये तीन लाभांची सुधारित आश्वसित प्रगती योजना लागू करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार अनुदानित संस्थामधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सदर योजना लागू करण्याबाबतचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पॉलिथिन पिशव्यांची निर्मिती बंद असल्याबाबत

(७३) * ४८१५५ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्जा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने पॉलिथिन पिशवी निर्मितीवर बंदी घातलेली असल्यामुळे ग्राहकांना दूध पुरवठा कसा करावा, असा प्रश्न दूध उत्पादक शेतकरी व दूध संघापुढे निर्माण झाला असून नजिकच्या काळात दूध प्रतिलिटर १३ रुपयांनी महाग होणार असल्यासारखी स्थिती निर्माण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत आढावा घेण्यात आला आहे काय, त्यात कोणत्या बाबी स्पष्ट झाल्या आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील कोटयवधी दूध ग्राहकांवर प्रतिलिटर १३ रुपये एवढा आर्थिक भार पडू नये यासाठी कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रामदास कदम : (१) शासन अधिसूचना दिनांक २३ मार्च, २०१८ अन्वये दुधाच्या पॅकेजिंगसाठी अन्न साठवणुकीचा दर्जा असलेल्या परंतु ५० मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडी नसलेल्या प्लास्टिक पिशव्यांवर विहित अटी व शर्तीच्या अधीन बंदी घातलेली नाही.

(२) आजतागायत कोणत्याही दुध उद्योजक व संघावर सदर अधिसूचनेच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. तथापि, दुध उत्पादकांना प्लास्टिक पिशव्या पुरवणाऱ्या उद्योगांवर बंदचे आदेश बजावल्यामुळे दुधाच्या पिशव्या प्लास्टिक उद्योगांकडून मिळणे दुरापास्त होत असल्यामुळे दुध संघाच्या निवेदनाच्या अनुषंगाने मा.मंत्री (पर्यावरण) यांनी वरिष्ठस्तरावर दुध उद्योजक व संघांच्या प्रतिनिधींसमवेत आढावा बैठक घेतली असून त्यांना सदर अधिसूचनेच्या अटी शर्तीचे पालन करणे म्हणजेच पुर्नचक्रणासाठी

पिशव्यांची संकलन व्यवस्था विकसित करणेबाबत प्रस्ताव अथवा प्लास्टिक पिशव्यांना पर्यायी उपाय सादर करण्याबाबत सूचित केले आहे व त्यासाठी दुध संघाना मुदत देण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यातील विहिरी अधिग्रहीत करण्याबाबत

(७४) * ४८४६४ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील कळंब, दारव्हा, यवतमाळ, नेर, पांढरकवडा आदि सर्व तालुक्यातील ७५५ गावांमधील निर्माण झालेली पाणीटंचाई निवारण्यासाठी ६६४ विहिरी अधिग्रहीत करण्याचे प्रस्तावित आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यानुसार त्या त्या तालुक्यातील संबंधित ग्रामपंचायतींनी त्याबाबतचा आराखडा यवतमाळ जिल्हा परिषदेच्या पाणीपुरवठा विभागाकडे गेल्या वर्षीच सादर केला असून प्रस्तुत आराखड्याप्रकरणी जिल्हा परिषदेकडून कार्यवाही झाली नसल्याचे दिनांक १९ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून यवतमाळ जिल्ह्यातील पाणीटंचाई निवारणसंदर्भात कार्यवाही करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

दिनांक ११ जून, २०१९ पर्यंत यवतमाळ जिल्ह्यात एकूण ३९२ विहिरी अधिग्रहित करण्यात आल्या आहेत.

(२) हे खरे नाही.

पाणी टंचाई कृती आराखड्यानुसार आवश्यक त्या उपाययोजना घेण्यात आल्या आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**एव्हिएशन शाखेतील पदवीला इतर अभ्यासक्रमांसोबत
समकक्षता मिळण्याबाबत**

(७५) * ४८५१८ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हवाई क्षेत्रात करिअर करण्याच्यादृष्टीने बीएससी एव्हिएशन अभ्यासक्रम पूर्ण केलेल्या मुंबई विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांचे करिअर जेट एअरवेजच्या पतनानंतर धोक्यात आल्याचे माहे मे, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यामुळे एव्हिएशन शाखेतील पदवीला इतर अभ्यासक्रमांसोबत समकक्षता मिळण्याबाबत मागणी केली जात आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू अभ्यासक्रमाबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) बीएससी एव्हिएशन शाखेतील पदवीला इतर अभ्यासक्रमांसोबत समकक्षता देता येऊ शकेल काय याबाबत सर्व संबंधित प्राधिकरणाकडे तपासणी करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बोरी (ता.जिंतूर, जि.परभणी) येथील शासकीय धान्य गोदामात
धान्याचा अपहार झाल्याबाबत**

(७६) * ४७३०८ श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बोरी (ता.जिंतूर, जि.परभणी) येथील शासकीय धान्य गोदामात ४ लाख १२ हजार रुपयांच्या धान्याचा अपहार झाल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी केलेल्या तपासणीत प्रति क्विंटल १६२० ग्रॅम तांदूळ आणि ११३० ग्रॅम गहू कमी भरला असून तपासणीच्यावेळी गोदामात २६६६ क्विंटल तांदूळ आणि ४३०९ क्विंटल गहू असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तपासणीमध्ये १ लाख ४२ हजार ९६९ रुपये किंमतीचे ४३ क्विंटल तांदूळ आणि १ लाख २१ हजार ५३५ रुपये किंमतीचे ४९ क्विंटल गहू कमी असल्याचे निष्पन्न झाले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.संभाजी पाटील-निलंगेकर : (१) सदरचा ४ लाख १२ हजार रुपयांच्या धान्याचा अपहार शासकीय धान्य गोदाम जिंतूर व बोरी या दोन्ही ठिकाणचा मिळून आहे.

(२) जिंतूर येथील शासकीय गोदामात तांदळाचे प्रती क्विं. १६२० ग्रॅम व गव्हाची ११३० ग्रॅम इतकी तूट दिसून आली व तांदूळ २६६६.१९ क्विं. व गहू ४३०९.२९ क्विं. इतके असल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(३) जिंतूर येथील शासकीय गोदामातील तांदळाची प्रत्यक्ष तूट ४३.१९२३ क्विं. व गव्हाची ४९.६९४९ क्विं. इतकी तूट असून सन २०१८-१९ या वर्षाच्या Economic Cost नुसार गव्हाची रुपये १,२१,५३५/- व तांदळाची रुपये १,४२,९७९ /- इतकी किंमत आहे.

(४) प्राथमिक चौकशीत या प्रकरणात सकृतदर्शनी जबाबदार असलेले तहसिलदार, नायब तहसिलदार (पुरवठा) व गोदामपाल यांनी गोदाम संहिता व अनुषंगिक शासन निर्णय, परिपत्रकानुसार शासकीय धान्य गोदामावर नियंत्रण न ठेवल्यामुळे तुटीची रक्कम समप्रमाणात वसूल करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी दिनांक १९/०३/२०१९ व दिनांक ३०/०३/२०१९ रोजी धान्य तफावतीची एकूण रक्कम रुपये ४,१२,०२१/- प्रमाणे वसुली आदेश निर्गमित केले आहेत व या सर्वांची विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कर्जत (जि.रायगड) येथील ग्रामीण व दुर्गम भागात पाणीटंचाई निर्माण झाल्याबाबत

(७७) * ४८७२७ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कर्जत (जि.रायगड) तालुक्यात दरवर्षीप्रमाणे यंदाही ग्रामीण व दुर्गम भागात पाणीटंचाई जाणवू लागली असल्याचे दिनांक २० मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तालुक्यातील ३९ गावे व ५७ वाड्या पाणी टंचाईग्रस्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर टंचाईग्रस्त गावे व वाड्या यांना पाणीपुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

संभाव्य पाणी टंचाई कृती आराखड्यात ३९ गावे व ५७ वाड्या समाविष्ट आहेत.

(३) दिनांक १४/०६/२०१९ अखेर ५ गावे व २८ वाड्यांना पिण्याची पाणी टंचाई भासली आहे. टंचाई भासलेल्या ५ गावे व २८ वाड्यांना टॅक्सव्दारे पाणीपुरवठा सुरु आहे. तसेच कर्जत तालुक्यात ११ ठिकाणी नविन विंधन विहिरी घेतल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाच्या
वसतिगृहाच्या दुरुवस्थेबाबत**

(७८) * ४६९९० श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद येथील शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाच्या मुलींच्या वसतिगृहाचे बांधकाम मागील ६ महिन्यांपासून निधी अभावी बंद असून बी.एड महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या बाहेरील जिल्ह्यातील विद्यार्थीनींना वसतिगृहाची सोय व्हावी या उद्देशाने ह्या वसतिगृहाचे बांधकाम करण्यासाठी रुपये १ कोटी ४० लाख रुपयांची प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर वसतिगृहाच्या बांधकामासाठी ९० लाख रुपयांचा खर्च करण्यात आला, परंतु उर्वरित रक्कम न मिळाल्याने वसतिगृहाचे बांधकाम बंद आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बी.एड वसतिगृहाचे बांधकाम व विद्युतीकरणाच्या कामासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विनोद तावडे : (१) शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, औरंगाबाद येथील मुलींच्या वसतिगृह बांधकामासाठी रुपये १,३८,२६,९००/- इतक्या रकमेच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

(२) व (३) सदयःस्थितीत या बांधकामावर रुपये १५२.०९ लक्ष इतका खर्च झाला आहे. यापैकी सदर कामासाठी रुपये ८९.९० लक्ष इतकी तरतुद वितरीत करण्यात आली आहे. वसतिगृहाचे बांधकाम पूर्णत्वास आले असून काही किरकोळ कामे बाकी आहेत. प्रस्तुत बांधकामाच्या वाढीव रकमेस सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील प्राथमिक व उच्च प्राथमिक शाळांमध्ये
विद्यार्थ्यांना मुलभूत सुविधा पुरविण्याबाबत**

(७९) * ४८९१८ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील प्राथमिक आणि उच्च प्राथमिक शाळांमध्ये विद्यार्थी शिक्षण घेत असलेल्या अनेक शाळांमध्ये शाळांची दुरवस्था झाली असून अनेक शाळांना पिण्याच्या पाण्याची कमतरता तसेच विद्यार्थ्यांना (मुले आणि मुलींची) स्वच्छता गृहे वापरण्यायोग्य नसल्याने काही शाळांच्या सोयी सुविधांच्या गैरसोयीमुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत असल्याने विद्यार्थ्यांना मुलभूत सुविधा पुरविण्याबाबत 'समर्थन' संस्थेने मा.शालेय शिक्षण मंत्री, मा.ग्रामविकास, महिला व बालविकास मंत्री, अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण, प्राथमिक शिक्षण संचालक तसेच सचिव ग्रामविकास यांच्याकडे दिनांक ६ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुसार शाळांची दुरवस्था सुधारण्यासाठी नवीन स्वच्छतागृहे बांधून शाळेतील विद्यार्थ्यांना पिण्याचे पाणी व इतर सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. आशिष शेलार : (१) समर्थन या संस्थेचे या विषयाबाबतचे निवेदन प्राप्त झाले आहे.

(२) शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या ९९.४०% शाळांमध्ये पिण्याच्या पाण्याची कायम व्यवस्था असून उर्वरित शाळांमध्ये तात्पुरती व्यवस्था आहे. तसेच, ९९% पेक्षा जास्त शाळात स्वच्छतागृहे उपलब्ध असून, स्वतंत्र स्वच्छतागृहे वापरात ठेवणे आणि उर्वरित शाळात आवश्यकता व निधी उपलब्धतेनुसार स्वच्छतागृहे उपलब्ध करणे याची तजवीज ठेवली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

जितेंद्र भोळे
सचिव (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.